

Av. ABDURRAHİM DEDE

Eyvallah Şehri

D
&
D
YAYINLARI

EYVALLAH ŞEHİRİ

Abdurrahim DEDE

YAYINLARI

EYVALLAH ŞEHİRİ

Abdurrahim DEDE

Editör: DD Teknoloji Yayıncılık Organizasyon A.Ş.

Kapak ve İç Sayfa Tasarımı: Tuncay ÖZTÜRK

1. Baskı / İstanbul - Eylül 2025

ISBN : 978-625-95607-3-1

Yayıncı Sertifika No: 47095

© **Abdurrahim Dede**

Bu kitabın yayın hakları DD Teknoloji Yayıncılık Organizasyon A.Ş. ye aittir. Yayınevinden izin alınmadan kısmen ya da tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

DD Teknoloji Yayıncılık Organizasyon A.Ş.

Yıldırım Oğuz Göker Cad. No: 11 Akatlar - Beşiktaş / İSTANBUL

Baskı ve Cilt:

VEYSEL TOPUZ

Karagömrük Küçükdeğirmen Sk. No: 11/1 Fatih / İstanbul

Matbaa Sertifika No: 48132

WhatsApp: +90 530 132 01 34

EYVALLAH ŞEHİRİ

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	13
-------------	----

1. Kovalamaca	15
2. Karakol.....	21
3. Karakol Amiri	27
4. Müstehcenlik Suçu	33
5. Hakaret Suçu	39
6. Savci	45
7. Eyvallah Şehri	51
8. Kimya Hatun	59
9. İsim Başka Kızı Başka.....	65
10. Eyvallah Şehri Nerede	71
11. Akıllı İnsan	77
12. Hikaye.....	83
13. Yolculuk.....	89
14. Çeşme	95
15. Dünya Bir Bomba Olup Patlasa.....	101
16. Çoban.....	107
17. Avuç.....	113
18. Torun	119
19. Susmak Mı?.....	125
20. Samimiyet	133
21. Üç Kural	139
22. Sarmaşık	145

23. Eyvallah Şehri	151
24. Akrabalık	157
25. Habib Baba Ve Sultan	163
26. Kimin Veziri.....	169
27. Rüya	175
28. Karışmak	181
29. Kovulma	187

ABDURRAHİM DEDE

Eğitim hayatına, dünyaya geldiği (1954) İskeçe’de başlayan ve 1971’de Türkiye’ye yerleşen Dede, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunudur. “İş Adanı” ve “Hukukçu” kimliklerini, “Yazarlık” misyonuyla bütünleştiren Dede, genç yaşlarından bu yana yazın dünyasının içinde olmuş; siyasi, edebi ve tarihi kitaplar kaleme almıştır. Uzun yıllardır gönüllü olarak tarih-folklor araştırmacılığı yapan; bu doğrultuda hazırladığı derleme ve makaleleriyle tanınan Dede, halk edebiyatı alanında çok sayıda eser vermiştir. Batı Trakya Türkleri’nin tarihi üzerine araştırmalar yapıp, yerinde incelemelerde bulunan Dede’nin, bölge basınında yayınlanan şiir, mani ve hikâyeleri de bulunmaktadır. Yazarın şiirleri, TC Milli Eğitim Bakanlığı müfredatına da girmiş (2004) ve bazı eserleri TC Kültür Bakanlığı tarafından basılmıştır. Son yıllarda okurlarını, hayat ve mesleki deneyimlerini paylaştığı özgün eserlerle de buluşturan; yalın- samimi dili ve tüm kainatı kucaklayan evrensel bakış açısıyla, her yaştan, her ulustan insana hitap etmeyi başaran yazarın kitapları, İngilizce ve Yunanca’ya da çevrilmiştir.

ESERLERİ

- 1- Rumeli’nde Bırakılanlar (1975)
- 2- İnhanlı Destanı (1977)
- 3- Batı Trakya Türk Folkloru (1978)
- 4- Balkanlarda Türk İstiklâl Hareketleri (1978)
- 5- İskeçe’deki Türk Eserleri (1984)
- 6- Azınlıklar Ezilmemeli (1984)
- 7- Bulgaristan’daki Müslüman Türklerin Dramı (1985)
- 8- Hak Verilmez Alınır (1988)
- 9- Azınlık Musalla Taşında (1988)
- 10- Batı Trakya Manileri (1989)
- 11- Tarih ve Memleketim (2004)
- 12- Pomaklar veya Ahîyanlar (2012)
- 13- Kosturma Esareti (2013)
- 14- Kırım’da İlk Ezanlar (2015)
- 15- Damdan Düşen Avukat (2021)
- 16- Güneş Nasihatleri (2021)
- 17- Ben de İnsanım (2022)
- 18- Batı Trakya Köyleri ve Tarihi (2024)
- 19- Benim Avukatım Var (2024)
- 20- Var’la Yok’un Hikâyesi (2024)
- 21- Var’la Yok’un Hikâyesi / Rabbimle Alışveriş (2024)
- 22- Var’la Yok’un Hikâyesi / Rabbimin Memleketi (2024)
- 23- Var’la Yok’un Hikâyesi / Rabbimin Hediyelediği (2024)
- 24- Davam İçin Avukat Olmak (2024)
- 25- Mesh -Dönüşüm (2025)
- 26- Zulmün İçindeki Adalet (2025)
- 27- Deha mı Dolandırıcılık mı (2025)
- 28- 1441 No’lu Parsel (2025)
- 29- Şiir Yüklü Bulut (2025)
- 30- Barut ile Ateşin Birlikteliği (2025)

- 31- Gnothi Seafon- Kendini Bil (2025)
- 32- Herkes Halife (2025)
- 33- Miraç (2025)
- 34- Evini Arayan Babam (2025)
- 35- Kızıldeli Sultan (2025)
- 36- Yavuz'un Çatlak Dedesi (2025)
- 37- Pipina'nın Eşi (2025)
- 38- Ay Dede (2025)
- 39- Kızlarımın Rüyası -KidsNook (2025)
- 40- Bize Nasıl Kıydılar (2025)
- 41- Güç (2025)
- 42- Rabbimin Okulu (2025)
- 43- Eyvallah Şehri (2025)
- 44- Kalpler Kimin Elinde (2025)
- 45- İyilikten Maraz Doğar mı (2025)
- 46- Tevbenin Gücü (2025)
- 47- Piyango (2025)
- 48- Tanrının Yeryüzündeki İşaretleri (2025)
- 49- Göbek Kordonu (2025)
- 50- Dr. Duygu (2025)
- 51- Şöhret (2025)
- 52- Minicik Biricik (2025)
- 53- Yalova'nın Zengini (2025)
- 54- Şeytanın Avukatı (2025)
- 55- Tek miyim- Çok muyum (2025)
- 56- Kökler ve Gövdeler (2025)
- 57- Güneş Doğup Batar mı? (2025)
- 58- İdam Mahkumları (2025)
- 59- Vuleftis (2025)
- 60- Köpekler (2025)
- 61- Yeniden Diriliş (2025)
- 62- Yazar Avcıları (2025)

- 63- Puf Çiçeği- Karahindiba (2025)
- 64- Hırsız Kim? (2025)
- 65- Kabil'in Avukatı (2025)
- 66- Salyangoz (2025)
- 67- Düşünüyorum Öyleyse Araştırıyorum (2025)
- 68- Yol Arkadaşım Refik (Chat GPT Macerası) (2025)
- 69- Yol Arkadaşım Refik ile Beyin Fırtınası (2025)
- 70- Yol Arkadaşım Refik ile Kur'an-ı Kerim Tefsir Denemesi (2025)
- 71- Ölüm Yalanmış (2025)
- 72- Hüsrân (2025)
- 73- Refik'te irade var mı? (2025)
- 74- Allah'ın Ailesi (2025)
- 75- Yücel'in Tavukları (2025)
- 76- İneğe Neden Taptım (2025)
- 77- İstanbullu Maria (2025)
- 78- Bisiklet (2025)
- 79- Kaplumbağa Ninja Kamil (2025)
- 80- Kölelik (2025)
- 81- Yaratılış (2025)
- 82- Dünyanın Yönetimi (2025)
- 83- Dimokritos'un Avukatı -I- (2025)
- 84- Biri Beni Gözetliyor-
Dimokritos'un Avukatı -II- (2025)
- 85- Cosmo Lingua/ Kâinatın Dili-
Dimokritos'un Avukatı -III- (2025)

ÖN SÖZ

Toplum, geçmişten geleceğe uzanan bir köprü gibidir. Üzerinde yürürken, ayaklarımızın altında hem binlerce yıllık geleneklerin yankılarını hem de modern dünyanın kaosunu hissederiz. “Eyvallah Şehri”, bu köprünün üzerinde duran insanların çatışmalarını, arayışlarını ve yüzleşmelerini anlatan bir yolculuk.

Bu kitap, ahlaki değerlerin, bireysel özgürlüklerin ve toplumsal normların çarpıştığı anlara bir ayna tutuyor. Her hikaye, bizi yaşamın karmaşık sorularıyla baş başa bırakıyor: Doğru nedir? Yanlış neye göre tanımlanır? Ve insan, inançlarıyla gerçekler arasında bir denge kurabilir mi?

Karakterlerim, her birimiz gibi kendi zayıflıkları, önyargıları ve hayalleriyle yüzleşiyor. Onların mücadelesi, sadece birer kurgu değil, her gün sokaklarda, evlerde, vicdanlarda yaşanan bir gerçeklik. Yazarken bir kez daha anladım ki, hayat, “eyvallah” diyebilmeyi öğrenmekle güzelleşiyor.

Bu kitap, bir hesaplaşma, bir sorgulama ve belki de bir uzlaşma. Birbirimizi anlamaya, duymaya ve öfke yerine sevgiyi tercih etmeye davet eden bir yol haritası. Umuyorum ki bu sayfalar, okuyucunun kalbine dokunur ve onu kendi içsel “Eyvallah Şehri”ni bulmaya davet eder.

Sevgi ve anlayışla,

Abdurrahim Dede

1.

KOVALAMACA

“İstanbul’un trafiğinde ne kadar kaçabilirim ki?” dedi , Berat. “İyi mi, sen polis, jandarma veya karakol binası gözle, etrafta,” dedi yan koltukta oturan eşine. “Bu deliler belli, peşimizi bırakmayacak ve biz de kaçamayacağız bunlardan.”

Çocuklar motosikletliydi. Bu arada, onları takip edip kovalayan motosikletli önlerine geçti. Hızını azaltıp, Berat’ın kullandığı Vosvos Passat marka aracın durmasını sağlamaya çalıştı. Eliyle de, tehlikesine rağmen tehditler savuruyordu.

“Tam deli bu çocuk,” dedi Berat.

“Aman dikkat et, çarpmayasın çocuğa,” dedi Feyza. Çok gerilmişti. Karnındaki bebek de huysuzlanmıştı. Kötü bir şeylerin olduğunu hissetmiş olmalı; habire tekmeliyordu annesinin karnını velet.

“Ne diyorsan de, sataştın bu çocuğa durduk yerde Berat. Çocuk sana bir şey yapmadı ki, hayatım.”Resmen kaşındın.

“Canımı sıkma Feyza,” dedi, Berat “Bana kaza yaptıracaksın şimdi. Bu konuları konuşmamız gerekmiyor şu an.”

Feyza’nın karnındaki velet, bu sefer attığı tekmeyle Feyza’yı inlett. Ağrıdan haykırdı Feyza. Berat, eşine bir şey oldu düşüncesiyle arabayı durdurmaya yeltendi. Bunu fark eden Feyza, “Yok bir şeyim benim, kötü bir tekme yedim o kadar. Devam et, durma. Bir karakol, bir polisin önünde duralım,” dedi.

Berat, trafikte boşluk buldu. Motosikletliyi atlatıp öne geçmeyi başardı.

“Aferin evladıma,” dedi Berat. “Bak, o bile söylediklerini doğru bulmadı, tekmeledi seni. Ona göre konuş.”

“Kızdım sana. Durduk yere başımızı derde soktun, “sana ne dedi” Feyza ?” Çocuklar öpüşüyorsa sana ne? Ne diye müdahale ettin? Ne diye engelledin öpüşmelerini? “Suç değil sonuçta.”

“Suç olmayabilir ama ahlaksızlık bu. Güpegündüz, aile ortamında yatak odasındaki gibi öpüşmeleri kabul edilemez. Lütfen savunma bana onları. Hem aslında sen yanımda varsın diye ayırdım onları. Tek başıma olsaydım asla sataşmazdım. Hatta görmezdim. Nedense senden utandım.” **Belki de karnındaki oğlundan.** “Onun ahlaksız yetişmesini istemiyorum.”

“Vay vay, ahlak zabıtasına bakın siz,” dedi Feyza, alaycı bir şekilde. “Ana karnındaki oğlunun ahlakını düşünüyormuş Peki, onun oluşumunu oğluna nasıl izah etmeyi düşünüyorsun, beyefendi? Yoksa ona leyleklerin getirip bıraktığını mı anlatacaksın?”

“Kafamı karıştırma,” dedi Berat sert bir şekilde. “Oğlum büyüüp bu soruları sorunca cevabım hazır benim.”

“Neymiş cevabın? Söyle de biz de öğrenelim.”

“Annene sor, evladım’ diyeceğim. Seni o doğurdu.”

“Vay vay, cevaba bak sen,” dedi Feyza, gülümseyerek.

“Aynen öyle, karıcığım. Sen doğuracaksın, cevabı da sen vereceksin. Üniversite mezunu olan, öğretmen

olan sensin sonuçta Ben ise lise mezunu bir adamım. Aramızda bilgi, kültür farkı var bir kere. Ama ahlak konusunu herkes bilir. Bu yüzden ahlak zabıtalığını elimden alamazsın. Sana da öğretmenlik yaptırmayan ben değil miyim?”

Bu arada, onları kovalayan motosikletli çocuk ve arkasındaki öpüştüğü kız yeniden arabanın önüne geçmeyi başardı. Kızın elinde bu sefer bir taş vardı. Taşı Berat'ın arabasına fırlattı.

Taş, arabanın ön camına isabet etti. Cam çatladı ama kırılmadı. Berat hemen parmağını cama uzattı, dokundu. Darbenin oluşturduğu dalgaların parmağı vasıtasıyla vücudu tarafından emilmesini sağladı. Cam parçalanmadı bu yüzden.

Feyza çığlık attı. “Sağ tarafta karakol binası var, hayatım!” dedi.

“Gördüm,” dedi Berat.

Biraz sonra, Berat arabasıyla karakolun önünde motosikletli magandalarla beraber durdu. Berat, arabanın pimlerini içeriden kapattı. Kız ve çocuk ellerindeki taşlarla arabaya saldırdı. Arabayı tekmelediler. Çocuk sustalı bıçağını çıkardı. Kapıları açamayınca arabanın üstüne çıktı. Zıpladı, zıpladı. Tavanı çökertmeye çalıştı. Bıçakla da delmeye uğraştı. Çevredeki insanlar, seyirlik manzarayı izlemek için doluştu. Lakin hâlâ polisler gelmedi. Feyza ile Berat'ın arabanın içindeki halini ne ben anlatayım size, ne de siz sorun!.

2.

KARAKOL

Biraz gecikmeli de olsa karakoldan polisler geldi. Arabanın tepesinde, sustalı bıçağıyla arabayı delmeye ve tavanı çökertmeye çalışan delikanlıya silah doğrulttular. “Bıçağı yere at!” dediler. Kız da yerden yeni bir taşı almış, arabaya atmaya hazırlanıyordu. “Atma taşı!” dedi polisler. Buna rağmen, kız taşı attı. Taş arabanın yan camına denk geldi. Cam tuzla buz oldu.

Bu arada bir polis, kızı yakaladı. Delikanlı, arabanın çatısından sustalı bıçağını yere attı ve ellerini havaya kaldırdı. Ardından, var gücüyle tavandan arabanın ön kaputuna zıpladı. Kaput çöktü. Oradan da yere atladı. Kahraman edasıyla polisler doğru yürüdü ve teslim oldu.

Polisler, delikanlının ellerine kelepçe takarak onu karakola götürdü. Nezarete koyduklarında, orada onlardan başka kimse yoktu.

“Eline, gücüne, kuvvetine sağlık aşkım,” dedi kız. “Harikaydın. Öderini kopardın. Bize sataşan adama birkaç tokat patlatmak isterdin ama nasip olmadı işte. Ama arabalarını haşat ettin. Bravo sana!”

“Haddini bilmeyene böyle had bildirilir işte,” dedi delikanlı. “Polisler gelmeseydi, onları kimse elimden alamazdı.”

“Aaa, kadına dokunamazsın,” dedi kız. “Kadıncağızın suçu yok ki. Üstelik hamile! Adama kalsaydın, seninle dalaşırdı bence.”

“Ah, dalaşsaydı keşke! Bunlar kendilerini ne sanıyorlar? İktidarda kendi partileri var diye insanlara karışabileceklerini mi sanıyorlar? Burası Atatürk’ün memleketi! Atatürk’ün kurduğu Cumhuriyet bu! Bize, gençlere emanet etti. Bunlara pabuç bırakırsak, bu ülkeyi İran’a, Afganistan’a çevirirler. Ama kimsenin buna gücü yetmez. Atatürkçü gençlik uyanık olduğu sürece, gericilerin borusu ötmez bu ülkede.”

Kız, kahramanına yaklaştı ve sokuldu. “Aşkım,” dedi.

Delikanlı, “Hayatım,” dedi.

Nezarette öpüşmeye başladılar. Polisin sesi duyuldu tam o sırada:

“Ulan, ayrılın! Burası nezarethane, siz ne sandınız burayı? Hey, ayrılın! Coplamayayım şimdi sizi! Hadi kızım, sen de gel, ifadeni alalım bakalım. Sen de sıranı bekle, delikanlı. Maşallahın var, arabayı haşat etmişsin.”

“Az bile yaptım,” dedi delikanlı. “Cumhuriyet düşmanları bunlar. Adamın karısının başı bağlı diye, bütün kadınları çarşafa sokabileceklerini sanıyorlar. Yok öyle yağma! Ben sevgilimi istediğim yerde öpme özgürlüğüne sahibim. Kimse karışamaz bize. Karışanlara da hadleri bildirilir.”

“Hiç merak etme, delikanlı,” dedi polis. “Biz de sana haddini bildireceğiz.”

Polis, kızla birlikte ifade için üst kattaki odaya gitti. Bilgisayarının başına geçen polis, “Kimliğini ver,” dedi. Kız kimliğini uzattı.

“Adın Ayla’yımış,” dedi polis. “İyi, reşitmişsin bari.”

“Üniversite öğrencisiyim ben, Polis Bey. Hukuk fa-

kültesi, ikinci sınıf. İfademi doğru al. Şikayetçiyim o adamdan. Hamile kadından şikayetim yok. Örtülü, mörtülü ama kadın sonuçta.. Zaten onlar hep kurban. Kocalarından zulüm gören bayanlar bunlar.” Tek bildikleri çocuk doğurmak, evde oturmak. Ay korkunç bir şey! İyi ki Atatürk çağdaş medeniyeti benimsemiş ve bize özgür bir ülke bırakmış.”

Polis, kaşlarını çatıp konuşmayı kesti: “Sen ne diyor-sun kızım? Burası karakol, nutuk çekme yeri değil. Hele anlat bakayım. Neler oldu? Bu arabaya neden saldırdınız?”

“Adam bize saldırdı önce. Biz de karşılık verdik, peşine düştük, haddini bildirdik!”

“Olay nerede, nasıl oldu? Anlat bakayım.”

“AVM’nin otoparkındaydık. Sevgilimle öpüşüyorduk. Bu adam, arabasından inip karısıyla birlikte doğruca bize geldi. Önce sözlü sataştı, laf attı, sonra da hakaret etmeye başladı. ‘Ar, namus kalmamış, köpekler gibi başkalarının yanında koklaşmaya başlamışsınız,’ dedi. Bunları deyince sevgilim Alper dayanamadı. Sustalı bıçağını çekip adama yürüdü. ‘Köpek dediklerin, bak bakayım nasıl da ısırılmış!’ dedi. Lakin kadın kocasını çekip arabasına bindirdi ve kaçtılar. Bizim de motosikletimiz vardı. Peşlerine takıldık. Karakolun önünde olanlar işte. Siz de gördünüz.”

“Adamdan şikayetçiyim,” dedi kız, tekrar.

Polis, kızın ifadesini yazdı, üç nüsha çıkardı ve kıza imzalattı. Ardından kendisi de paraf attı.

“Hadi gel kızım, sevgilin Alper’in de ifadesini alalım,” dedi.

Polis, nezarete kızı soktu ve Alper'i çıkardı. Onun da ifadesini aldı. Alper, bire bir aynı ifadeyi verdi. Kendisi hukuk fakültesi son sınıf öğrencisiydi. O da adamdan hakaret sebebiyle şikayetçi olduğunu söyledi. İfade tutanağını imzaladılar.

Alper'i tekrar nezarete götürürken, polis, ona dönüp konuşmaya başladı:

“İkiniz de hukuk öğrencisisiniz. İhkâk-ı hakkın yasal olmadığını, öğretmenleriniz size bildirmedi mi? Vatandaş, kendi hakkını kendisi alamaz. Vatandaşın hakkını devlet alır. Şikayetini devlete yaparsın, devlet de gereğini yapar. Kanunlar bunun için var. Mahkemeler bunun için var. Herkes kendi hakkını kendi almaya kalkışırsa taş devrine döneriz. Bu davranışın hiçbir izahı, hiçbir mazereti olamaz.”

Alper alaycı bir şekilde güldü:

“Polis Bey, anlamadım. Şimdi de sen yargıç mı oldun? Yoksa fakültemizde ders mi veriyorsun? İrticacıları sokaklarda fık attırıp hakaret ve özel hayata müdahale hakkı tanırırsanız, tabii ki Atatürk'ün gençliği olarak ihkâk-ı hak yaparız. Cumhuriyet rejimi boşluk kaldırmaz çünkü.”

Polis, sinirle başını iki yana salladı:

“Sen bu kafayla Cumhuriyet'i değil, nezaretlerin müdavimi olursun. Cumhuriyetin değil, ancak nezaretin bekçiliğini yaparsın!”

3.

KARAKOL AMİRİ

Karakol amirinin makam odasında Berat ve Feyza misafir gibi ağırlanmışlardı. Herkese yapılan bir muamele olduğunu sanmayın. Bu muamele, bütünüyle hamile bir kadın olan Feyza'ya ve onun karnında taşıdığı cana gösterilen ihtimama dayanıyordu. Bir insanın yaratılmasına aracı olmuş ve bu canlıyı rahminde taşıyorsan, her yerde ve herkeste müthiş bir saygı ve değer görürsün. Çünkü yaratıcı kudretin imzası görünür olmuştur; karnın şişmiştir. Rahminde yaratma mucizesi gerçekleşmektedir. Ve herkes bilir ki bu, yaratıcı kudretin işidir. Babanın ve annenin marifeti değil, Allah'ın marifeti sergilenmekte, KUDRET görünür hale gelmiştir gelmektedir.. İşte bu yüzden, kainattaki tüm varlıklar, kendi usullerince hamilelerin karşısında secdeye kapanır. Karakolun babacan komiseri de Feyza'da yaratıcıyla temaşa edince, hemen secdeye kapanmasa da saygısını göstermiş, Feyza'yı epey zarar görmüş, camı kırılmış arabadan bizzat indirmiş ve kadın polislerin yardımıyla makam odasında misafir etmişti.

Su, çay, bitki çayı, meyve; ne varsa odaya taşınmıştı. Bu arada Feyza'nın eşi Berat da eş olması hasebiyle aynı muameleyi görmüştü. Ama Berat, farkındaydı. Bu izzet, bu ikram kendisine değil, Allah'ın tecelli eden güzel isimlerineydi. Eşine muhabbetle baktı. Onda Rabbinin tecellisini gördü. İçinden, *"Ya Rabbi,"* dedi, *"bir insanın yaratılmasında çok az da olsa beni kullandığın için minnet sana, şükran sana. Elhamdülillah."*

“Yahu Berat Bey,” dedi başkomiser, elindeki Ayla ve Alper’in ifade tutanaklarını okurken. “Yanında hamile eşin varken, öpüşen bu gençlere niye sataştın? Maşallah pehlivan gibisin. Anlıyorum, gücün kuvvetin yerinde. Belli ki sporcusun. Belki siyah kuşağın bile vardır. Ama yine de yanında hamile eşin varken böyle bir işe girişmek... Gerçekten anlayamadım seni. Ama dur, belki bu ifadeler doğru değildir. Bir de sizin ifadelerinizi alalım, ondan sonra konuşuruz.”

Berat bir şey diyecek oldu ama Feyza’nın çatık kaşlarını görünce vazgeçti, sustu. Amir bir kadın polisi çağırdı. “İfadeyi burada alalım, kızım. Feyza Hanım’ı yormayalım,” dedi.

Biraz sonra bilgisayarıyla kadın polis gelmişti. İfadeleri bizzat karakol amiri aldı. Feyza ile Berat’ın ifadeleri, Alper ile Ayla’nın ifadeleriyle büyük ölçüde örtüşüyordu. Berat, öpüşenleri yalnızca ikaz ettiğini, hakaret etmediğini söylese de Feyza, “Ağır sözler söylemiş olabilir,” dedi.

“Köpek benzetmesi hiç hoş değildi Berat,” dedi Feyza.

“Ama öyleydi,” diye karşılık verdi Berat. “İnsanlar sevişmeyi yatak odasında yaparlar. Hayvanlar ise sokakta. Bunlar da sokakta sevişiyorlardı düpedüz. Bu yasak değil mi, amirim? Bunun cezası yok mu?”

Amirin cevap vermesine gerek kalmadan Feyza konuştu:

“Abartma, Berat. Sevişmiyorlardı, sadece öpüşüyorlardı.”

Berat, kendisini yalancı çıkaran Feyza'ya kızgın kızgın baktı. Feyza, “*Ağzımdan kaçtı,*” dercesine başını eğdi.

Karakol amiri Memduh Bey, masasında duran kitabı aldı ve açtı. “Bakalım kanun, ‘hayasızca hareketler’ hakkında ne diyor,” dedi. Aradığı sayfayı bulunca yüksek sesle okudu:

Hayasızca Hareketler Suçu ve Cezası

“TCK 225 – Hayasızca hareketler suçu, Türk Ceza Kanunu’nun 225. maddesinde yer almaktadır. Kişinin alenen cinsel ilişkiye girmesi ve teşhircilik yapması halinde, ‘hayasızca hareketler’ suçunu işlemiş olacaktır. Herkese açık olan bir yerde cinsel ilişkiye girilmesi, cinsel hareketlerde bulunulması, cinsel organını göstermesi veya çıplak gezilmesi halinde suç işlenmiş olacaktır. Şikayete tabi suçlar arasında yer almamaktadır. Bu nedenle soruşturma, şikayete tabi olmadan kendiliğinden başlatılacaktır. Hayasızca hareketler suçunun yaptırımı, 6 aydan 1 yıla kadar hapis cezasıdır. Suçun zaman aşımı süresi ise 8 yıldır. 8 yıl içinde dava açılmazsa veya dava sonuçlanmazsa, zaman aşımı nedeniyle dava sona erecektir.”

Amir, gözlerini Berat ve Feyza'ya çevirdi:

“Evet, söyleyin bakalım, bu tür bir hareket var mıydı, Feyza Hanım? Berat Bey?”

“Yok,” dedi Feyza.

“Yok,” dedi Berat da.

“O zaman,” dedi amir, “bu suç alenen ‘hayasızca hareketler’ suçuna girmiyor. Şimdi bir de müstehcenlik suçu oluşmuş mu, ona bakalım.”

Müstehtecenlik Suçu

“Türk Ceza Kanunu’nun 226. maddesinde yer almaktadır. Müstehtecen; edebe, ahlaka aykırı olan ve cinsel çağrışımlar uyandıran anlamına gelmektedir.”

Berat, dayanamayarak araya girdi:

“Hay işte! Bakın, bu kanuna giriyor. Bunlar da müstehtecen davranışlar.”

Amir elini kaldırarak sakinleşmesini işaret etti:

“Hele bekle, sabret Berat Bey. Bakalım kanun daha ne diyor.”

“Kanunda ‘müstehtecen’ kavramının tanımı yer almamaktadır. Ancak hangi hareketlerin müstehtecen suçuna konu olacağı belirtilmiştir. Müstehtecen ürünlerin üretimi, çocuklara gösterilmesi, okutulması, basılması, yayılması, üretiminde çocukların kullanılması, hayvan veya ölmüş insan bedeni kullanılması, satılması, satışa arz edilmesi, nakledilmesi, depolanması, kullanıma sunulması halinde ‘müstehtecenlik’ suçunu oluşturmuş olacaktır. Çocuğa müstehtecen ürünlerin gösterilmesi, dinletilmesi, okutulması, alenen görebileceği yere konulması, sergilenmesi, okunması veya söylenmesi de bu suça girer. Müstehtecen ürünlerin satışa sunulması ya da kiralanması hâlinde, kişi 6 aydan 3 yıla kadar hapis ve 5 gün adli para cezası ile cezalandırılacaktır.”

Amir sözlerini tamamladıktan sonra Berat’a döndü:

“Evet, çocuklar. Bu suçlardan herhangi birine giriyor mu sizce?”

Berat, inatla cevap verdi:

“Evet, giriyor! İşte bu kanun. Öpüşmek müstehtecenliğe girmez mi, amirim?”

4.

MÜSTEHCENLİK SUÇU

“**E**vet,” dedi Komiser Memduh. “Belki zorlar-
sak bu maddeye girebilir. Bu suç da şikayete
tabi ve şikayetçi oldunuz. Şimdi gelelim bu çocukların
işledikleri asıl suça. Arabanızı neredeyse pert etmişler.
Verilmiş sadakanız varmış. Onlara sataştınız diye bu ka-
dar öfkelenmek akıl alır gibi değil. Üstelik ikisi de aydın
çocuklar, hukuk fakültesi öğrencisi. Biri son sınıf, diğeri
ikinci sınıf. Bu işte başka bir şey var.”

“Ben o başka bir şeyi biliyorum, amirim,” dedi Feyza.

Berat da, Memduh Amir de merakla Feyza’ya bak-
tılar. Feyza, sakın bir şekilde konuşmaya başladı:
“Benim başörtüm ve sırtımdaki feracem,” dedi. “Ben
bunu hep yaşıyorum. Her sokağa çıkışımda kıyafetimin
birilerini rahatsız ettiğini hissediyorum. Bakışlarından,
konuşmalarından, mimiklerinden anlıyorum. Kıyafetim
onlara nedense İran’ı, Suudi Arabistan’ı, Afganistan’ı
çağrıştırıyor. Türkiye’nin de o tür bir rejime geçmesinden
korkuyorlar ve beni, kıyafetimden ötürü, o tür bir rejimi
benimsediğimi düşündüklerinden bana düşmanlık besli-
yorlar. Kendilerine tehdit görüyorlar. Bu yüzden de sık
sık tehditlere, sataşmalara, boykotlara maruz kalıyorum.
Bana göre, bu üniversiteli gençler de Berat’ın tepkisin-
de, baskıcı rejimlerin tehdidini algıladılar. Öpüşmelerine
tepki gösterip onları da benim kıyafetime zorla bürün-
düreceğine inandılar. Kendilerini Atatürk’ün askeri sa-
nıyorlar. Cumhuriyeti koruma görevini gençlere verdi
ya Atatürk; o yüzden her genç kendisini Cumhuriyet’in

koruyucusu ve kollayıcısı farz ediyor. Bu yüzden, onlara müdahale edenlere saldırıyorlar. Bence bu saldırının asıl sebebi bu.”

“Çok doğru bir tespit olabilir, kızım, bu söylediklerin,” dedi Memduh Amir. “Maşallah, sen galiba sadece ev hanımı değilsin. Sadece çocuk doğurup yemek yapmıyorsun. Doğru mu? Mesleğin var mı? Eğitim durumun ne senin, kızım?”

“Öğretmenim, hocam. Edebiyat Fakültesi mezunuyum.”

“Şimdi anlaşıldı,” dedi amir, takdirle başını sallayarak. “Çok doğru söylediklerin, kızım. Nitekim baksana, ordudaki genç subaylar mezuniyet töreninde ne yaptılar? Kılıçlarını çekip karşılarında sanki düşman varmış gibi ‘Biz Atatürk’ün askeriyiz, Cumhuriyet’in bekçileriyiz,’ diye meydan okudular.

Bu nasıl bir zihniyet? Seçimle, milletin iradesiyle iktidara gelen insanlara ve onları seçen seçmene karşı tavır almak ve millete kılıç sallamak. Biz polisken, başımızdaki amirin karşısında hazır olda duruyor, verilen meşru emirleri yerine getiriyoruz. Siz kimsiniz ya? Daha yeni mezun olmuşsunuz. Bu seçim sistemini de Atatürk koymadı mı?”

“Kendinizi Atatürkcü, başkalarını ise kıyafetlerinden, namazından dolayı suçlu, şu bu sanacaksınız. Asıl gaflet ve dalalet budur işte. Neyse, burası karakol. Siyaset yapma yeri değil. Biz olayımıza dönelim,” dedi Memduh Amir.

“Bakalım mala karşı zarar vermenin tanımı ve yaptırımını nedir?”

Amir Bey, yine önündeki kitabı açtı ve okumaya başladı:

Mala Zarar Verme Suçu ve Cezası

“Türk Ceza Kanunu’nun 151. maddesinde, başkasının taşınır veya taşınmaz malını kısmen veya tamamen yıkan, tahrip eden, yok eden, bozan, kullanılamaz hale getiren veya kirlüten kişi, mağdurun şikayeti üzerine 4 aydan 3 yıla kadar hapis ve adli para cezası ile cezalandırılır şeklinde düzenlenmiştir.

Bu suç, başkasına ait taşınır veya taşınmaz bir malı kısmen veya tamamen yıkan, tahrip eden, yok eden, bozan, kullanılamaz hale getiren veya kirlüten kişi tarafından işlenir. Mala zarar verme suçunun hukuksal konusu mülkiyet hakkıdır. Yasa, bu suçla mülkiyet hakkını korumaktadır. Bu suçun cezası, mağdurun şikayeti üzerine 4 aydan 3 yıla kadar hapis veya adli para cezasıdır.

Bu suçun oluşması için failin malın başkasına ait olduğunu bilerek ve isteyerek hareket etmesi gerekir. Mala zarar verme suçu, genel bir suç kapsamında değerlendirilir ve bu suçu herkes işleyebilir.

Mala Zarar Verme Suçunda Mağdur

Mala zarar verme suçunun mağduru açısından özel bir durum söz konusu değildir. Herkes bu suçun mağduru olabilir.

Mala Zarar Verme Suçunun Maddi Konusu

Mala zarar verme suçunun maddi konusu taşınabilir ya da taşınmaz malları içerir. Bir kişi kendi malına ya da sahipsiz mallara karşı mala zarar verme suçunu işleyemez. Ayrıca, hayvanlar da bu suçun kapsamına girebilir.

Örneğin, haklı bir neden olmaksızın sahipli bir hayvanı öldüren, işe yaramayacak hale getiren veya değerini azaltan bir kişi mala zarar verme suçundan sorumlu olabilir.

Mala Zarar Verme Suçunda Fiil

Mala zarar verme suçu, seçimlik hareketli bir suçtur. Bu suçun hareket ögesini, taşınır ya da taşınmaz bir malın yıkılması, tahrip edilmesi, yok edilmesi, bozulması, kullanılmaz hale getirilmesi, kirletilmesi hareketlerinden biri oluşturmaktadır.”

Amir, gözlerini Feyza ve Berat’a dikerek konuşmasını sürdürdü:

“Evet, çocuklar. Siz şimdi bu arabanıza zarar verildiği için şikayetçi olacaksınız sanıyorum. Biz de bu kişiler hakkında savcıya bilgi verip dava açılmasını sağlayalım.”

5.

HAKARET SUÇU

“Gördüğünüz gibi, ortada Alper ile Ayla’nın işledikleri suçların kanundaki karşılığı bu,” dedi karakol amiri. “Onlar da hakaretten dolayı sizden şikayetçi oldular. İsterseniz o konudaki düzenlemeyi de okuyalım.”

“Memnun oluruz,” dedi Feyza.

Karakol amiri, kitabını açtı ve okumaya başladı:

TCK 125 – Hakaret Suçu

“Bir kimseye, onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnat eden ya da sövmek suretiyle bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldıran kişi, 3 aydan 2 yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

Hakaret suçunun, kamu görevlisine karşı görevinden dolayı; dini, siyasi, sosyal, felsefî inanç, düşünce ve kanaatlerini açıklamasından, değiştirmesinden, yaymaya çalışmasından, mensup olduğu dini emir ve yasaklara uygun davranmasından dolayı ya da kişinin mensup bulunduğu dine göre kutsal sayılan değerlerden bahisle işlenmesi hâlinde, cezanın alt sınırı bir yıldan az olamaz.

Bu suç, şikayete bağlı bir suçtur ve bu yüzden de uzlaşmaya tabidir.”

Amir, kitabı kapatarak sordu:

“Bu yüzden sizlere sormak zorundayım. Uzlaşmak ister misiniz?”

Feyza sinirle tepki gösterdi:

“Dalga mı geçiyorsunuz, amirim? Ne uzlaşması! Onları görsem ancak pataklarım. Bize neler yaptıklarını görmediniz mi? Arabayı haşat ettiler, canımıza kastettiler. Hapisten hiç çıkmazlar inşallah!”

Amir, sakın bir şekilde cevap verdi:

“Ne hapsi, ne hapsi? Biraz sonra serbest bırakacağım onları. Hapislik bir suç yok ortada. Hapis kararlarını da ancak mahkeme verir. Ceza mahkemesinin kararları ancak kesinleşince uygulanır.”

“Ama nasıl olur, amirim?” diye sordu Berat. “Bu çocuklar bizi öldürmeye teşebbüs etti! Arabamızın camını kırdılar, kaputu çökterttiler. Taş bana isabet etseydi yaralanır, hatta ölebilirdim. Kudurmuş gibi saldırdılar, peşimize düştüler, trafiği tehlikeye attılar. Ya yaşattıkları korku? Şimdi bunlar ellerini kollarını sallayarak gidecekler, öyle mi?”

“Aynen öyle, kızım,” dedi amir. “Sonuçta, ne sende ne de kocanda herhangi bir yaralanma yok. Çocukların verdikleri zarar, sadece arabanıza verilen zarar. Ve mala zarar suçunda tutuklama yoktur.”

“Anlıyorum ama bu çok saçma,” dedi Berat. “Birileri bizi sustalı bıçakla kovalayacak, yakalasaydı belki de öldürecekti, bıçaklayacaktı. Yakalayamayınca arabamıza yaptıkları ortada.”

“Arabanın çatısı çökseydi, arabanın içinde de ezilirdik. Bunlar en azından cinayete teşebbüs değil mi, amirim? Cinayete teşebbüs sayılmaz mı bunlar?” dedi Feyza, sesinde keskin bir öfke ve çaresizlikle.

Berat da aynı fikirdeydi:

“Aynen öyle, amirim. Cinayete teşebbüs var. Suç aleti de ortada: sustalı bıçağı. Lütfen onları sakın bırakmayın. Yoksa eliMden bir kaza çıkacak!”

Amir derin bir nefes aldı ve sakın bir şekilde konuştu:

“Hukuk ve kanun, varsayımlarla iş yapmaz çocuklar. Eğer ikinizden biri yaralanmış olsaydı, o zaman durum farklı olabilirdi. Lakin böyle bir olay yok bizim vakamızda.”

“Amirim,” dedi Feyza Hanım, pes etmeyerek, “Cinayete teşebbüs maddesini kitaptan okur musunuz bize?”

“Tabii, kızım,” dedi Memduh Bey. “Okuyayım.” Amir, kitabını açarak yüksek sesle okumaya başladı:

Kasten Öldürmeye Teşebbüs

“Kasten öldürmeye teşebbüsün en önemli ve ayırıcı unsuru, failin kastıdır. Türk Ceza Kanunu’nun 21/1 maddesine göre kast, suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesi olup, failin iç dünyasını ilgilendirmektedir.

Failin kastı, büyük ölçüde icra ettiği eylemin özelliklerine göre belirlenmektedir. Kasten öldürmeye teşebbüs şartlarının oluşup oluşmadığı ya da failin kastının öldürmeye mi yoksa yaralamaya mı yönelik olduğu, failin olay öncesi, olay sırası ve olay sonrası davranışları ölçü alınarak, somut olayın özelliğine göre hâkim tarafından tespit edilmelidir.

Yargıtay’a göre kasten öldürmeye teşebbüsün var olup olmadığı şu kriterler dikkate alınarak belirlenir:

1. Taraflar arasında husumet bulunup bulunmadığı,
2. Olayda kullanılan vasitanın öldürmeye elverişli olup olmadığı,
3. Mağdurdaki darbe sayısı ve şiddeti,
4. Darbelerin vurulduğu bölgenin hayati önem taşıyıp taşımadığı,
5. Failin mağdura dönük fiilini kendiliğinden mi yoksa kendisi dışındaki engel bir sebepten dolayı mı sonlandırdığı,
6. Failin olay sonrası mağdura yönelik davranışları.

Yargıtay tarafından belirlenen bu kıstaslar sınırlayıcı olmayıp, her somut olayda kıstaslar yeniden yorumlanabilir. Somut bir olayda birden fazla kriter gerçekleşmesine rağmen, kasten öldürmeye teşebbüs suçunun gerçekleşmediğine de karar verilebilir.

Hâkim, failin bilerek ve isteyerek hangi suçu işlemeyi kastettiğini, failin icra ettiği hareketlerine bakarak tespit etmelidir. Failin kastının tam belirlenemediği hâllerde ise şüpheden *sanık yararlanır* ilkesi gereği, sanığın lehine yorum yapılarak kastın öldürmeye değil, yaralamaya yönelik olduğu kabul edilmelidir. Failin icra ettiği fiilin, adam öldürmeye teşebbüs veya yaralama suçu olup olmadığı hususunda Yargıtay Ceza Genel Kurulu tarafından belirlenmiş kriterler açıklanmıştır.”

6.

SAVCI

“Olmaz, kızım,” dedi karakol amiri. “Bir yaralama olmadığı sürece teşebbüs suçu oluşmaz. Ama yine de hatırlınız için Savcı Bey’i arayıp olayları anlatayım. O bizim amirimiz sayılıyor. Talimatına göre işlem yaparız.”

Ardından telefonla Savcı Bey’i aradı. Teferruatıyla bütün olayı aktardı. Hatta kızın ihtara rağmen dinlemeyip arabanın camını kırdığını, oğlanın araba çatısını çöktürmeye çalıştığını, sustalı bıçakla arabanın çatısını delmeye çalıştığını; olan biteni ayrıntılarıyla anlattı. Feyza da Berat da konuşmaları sessizce dinlediler. Ancak Savcı Bey’in söylediklerini duyamadılar.

Amir, “Peki efendim,” dedi ve telefonu kapattı.

“Tutuklama olmaz dedi Savcı Bey,” diye ekledi amir. “Ama bırakmak da olmaz” dedi. “Anne karnındaki bebeği ürkütmenin, korkutmanın bir bedeli olsun. Onları üç gün nezarete tutma talimatı verdi bana.”

“Gerçekten mi?” dedi Feyza, şaşkınlıkla.

Berat hafifçe gülümseyerek, “Bizim oğlan şimdiden işe yaramaya başladı desene,” dedi.

“Aynen öyle,” diye yanıtladı amir. “Ama siz bundan sonrasını iyi bir avukata havale edin. Epey davanız olacak. Hem tazminat hem de ceza davası. Var mı tuttuğunu koparan bir avukatınız?”

“Tanıdık avukatımız var,” dedi Feyza. “Ama tuttuğu-

nu koparan cinsten değil. Daha çok damdan düşmüş bir avukat diyelim.”

“İyi o zaman,” dedi amir. “Olay tespit tutanağını ve ifadelerinizi size teslim edeceğim. Bunları ona götürün. O ne yapacağını bilir. Size tekrar geçmiş olsun diyorum. Lakin Berat kardeşim, bak, senin karın çok akıllı ve bilgili. Senin de maşallah, gücün yerinde. Birbirinizi güzel tamamlıyorsunuz ve yakışıyorsunuz. Ama unutma, sen sen ol, karının lafı dışına çıkma. Dinle onu. Selim bir akılla birleşmeyen kaba güç, insana ancak bela açar. Bu da nasihatim olsun size.”

Berat, Feyza ve rahmindeki oğlanla birlikte karakoldan çıktılar. Arabalarına bindiler. Neyse ki araba sorunsuz çalıştı. Doğruca bir araba servisine gittiler. Kırılan camı tamir ettirdiler. Oradan da tanıdıkları *damdan düşmüş* avukatın ofisine yöneldiler.

O avukat bendim. Bana geldiler. Yukarıda anlattığım bütün olayları heyecanla ve detaylı bir şekilde aktardılar. İkisi de oldukça gergin ve endişeliydi.

“Ne olur, bu çocuklar toplum için tehlikeli,” dedi Feyza. “Sokakta gezen herkes için tehlikeli. Ahlaksız aynı zamanda. Bir yanda eşcinsel propaganda, diğer yanda alenen toplum arasında sarmaş dolaş öpüşmeler. Kanunda bir açık bul.”

“Nezaretten sonra cezaevine gitsinler. Çıkamasınlar, akılları başlarına gelmeden,” dedi Feyza kararlı bir şekilde. “Bir de arabamızda çok büyük hasar var. Bunun için de tazminat davası açalım. Kasko yaptıramamıştık. Trafik sigortasını aradık, ama trafik sigortası kapsamına girmiyormuş. Zira bu bir kaza değilmiş.”

“Bu doğru mu?” diye sordu Berat.

“Doğru bilgi,” dedim. “Ancak zarar verenlerin aleyhine tazminat davası açarak talepte bulunabiliriz. Fakat bunun için önce arabanın tamir edilmesi ve tamir faturasının bana getirilmesi gerekir.”

Berathiddetle, “Çok kızgınlıma!” dedi. “Yaptıklarının cezasız kalması delirtiyor beni.”

Sinirlerini yatıştırmak için ikisine de Melisa çayı hazırlattım. Ardından daha bu sabah yazdığım “Güneş Nasihati”ni okudum onlara:

“Öfkeleniyor veya birine kızıp kırılıyorsan, bil ki sebebi karşıdaki değil, sadece senin kibirindir. Dedğin olmadı ya, dediğin yapılmadı ya; işte bu, egonun isyanıdır. Yok sayılmanın feryadıdır öfken, kızgınlığın, kırılman. Sakın unutma: Şeytan, kibriyle ve öfkesiyle kaybedenlerden oldu.”

Berat şaşkınlıkla bana dönüp, “Hayda, şimdi ben mi suçlu oldum?” dedi. “Bir de kibirli oldum, öyle mi? Hatta şeytana benzedim, öyle mi?”

Berat’ın tepkisini sakın bir sesle Feyza karşıladı:

“Bu nasihat sana yazılmadı ki. Senin için değil bu. Avukat bey sabah yazmış. Olayımızdan haberi bile yok. Genel manada söylemiş. Güzel sözler. Dileyen yararlanır, dileyen yararlanmaz.”

“Aferin kızıma,” dedim. “Ne güzel söyledin. Sağ ol, kızım.”

Berat, “Peki, hukuken neler yapabiliriz, avukatım?” diye sordu.

“Bizim ofiste bir geleneğimiz var, Berat Bey. Onu yapmadan konuşmam. Bana 15 ile 327 arasında bir rakam söyler misiniz?” dedim.

“Neden ki?” dedi.

“Sen söyle, nedenini göreceksin,” dedim.

“O zaman Feyza söylesin,” dedi Berat.

Feyza hiç tereddüt etmeden, “135,” dedi.

Önümdeki “Damdan Düşen Avukat” kitabının 135. sayfasını açtım ve gülümsedim:

“Eyvallah Şehri!” dedim.

Berat ve Feyza merakla yüzüme baktılar. “Çok enteresan, inanılmaz!” dedim.

“Hayırdır, ne oldu ki?” diye sordular.

“Daha ne olsun? Bu sayfada, sizin yaşadığınız olayın benzerini yaşamış birinin hikayesi var. Hem de ta Orta Çağ’da yaşanmış! Çözümü de oldukça etkileyici.”

“Bu hikaye kimin?” diye sordu Feyza.

“Şems-i Tebrizî’nin, Tebrizli Şems’in hikayesi,” dedim.

“Hiç duymadım *Eyvallah Şehri* hikayesini,” dedi Feyza.

“Bana öyle geliyor ki, ne yapmamız gerektiğini bize Şems-i Tebrizî anlatacak.”

“O zaman okur musunuz veya anlatır mısınız bize *Eyvallah Şehri*’ni?” diye rica etti Feyza.

“Anlatayım,” dedim.

7.

EYVALLAH ŞEHİRİ

“**A**nlatayım ama önce Tebrizli Şems’in kim olduğunu bilmemiz lazım ki söylediklerinin değeri anlaşılsın. Zira sözden önce söyleyene bakılır. Meşhur bir sözdür: *‘Lafa bakarım laf mı diye, bir de söyleyene bakarım adam mı diye.’* Güzel sözü kim söylerse söylesin, elbette tüm güzel sözler değerlidir. Altın, çamura bulansa da altındır.

Lakin altın, kuyumcunun elinde mücevhere dönüşür. İşte sözler de ki tamamı Allah’ın isimleridir, sanatçının elinde pırlantaya dönüşür. Ortallığı aydınlatır, sorunları çözer, gönülleri yatıştırır. Bu nedenle bu hikayeyi anlatan, *Eyvallah* Şehrini bize gösteren Tebrizli Şems’i kısaca tanımalıyız önce.

1186 yılında, yani bugünden yaklaşık 900 yıl önce Tebriz’de doğmuştur.. Asıl adı Muhammed’dir. Babası tüccardı. Medrese eğitimi almadı. Ebu Bekir adında bir alimden manevi dersler aldı. Bu alim, geçimini sepet örerek temin eden bir zattı. Şems, 14 sene onun sohbetlerinde bulunduktan sonra diyar diyar dolaşmaya çıkmıştır. Bu yüzden ona *Uçan Şems* denmiştir. Tebriz’deki ulema da ona *Tebriz’in Kamili* unvanını vermiştir.

Hız. Muhammed (s.a.v.)’in ahlakını örnek alan Şemseddin Tebrizî, devamlı bir arayış içinde olmuş, manevi bir işaret üzerine Mevlana Celaleddin-i Rumi’yi arayıp bulmuştur. Dünyaya ve kılık kıyafete önem vermeyen Şems, Mevlana ile üç buçuk yıl süren beraberliği neticesinde onun hayatında yeni ufukların açılmasına

vesile olmuş; onu ilahi aşkın potasında eriterek kamil bir hak aşığı yapmaya muvaffak olmuştur.

Tebrizli Şems, Mevlana'yı terk edip Şam'a döndüğünde –ki orada İbnü'l-Arabî ile arkadaşlık etmektedir– Mevlana için onun yokluğu dayanılmaz bir hale gelmiştir. Şems'in varlığını kabullenmeyen kimseler, Mevlana'ya ileri geri laflar etmişlerdir. Mevlana, bu kimselerden birine şöyle cevap vermiştir:

'Onun ışığı vurmazdan önce, ölü bir nakıştım, sadece taş duvarlarınızda. O, elindeki yay ile vurmazdan önce tellerime, hep aynı nameyi çalıp söyleyen, kendi sesine yabancı, kuru bir rebaptım. Ben onun avucunda bağlar, bahçeler, ağaçlar görürüm. Deryalar gibi geniş, deryalar kadar berrak sular görürüm. Onun avucundan çıkan ağaçların gölgesinde dinlenirim. Lakin siz bunların hiçbirini göremezsiniz.'

Tam bu sırada, odamın kapısı tıklandı. İçeri küçük kızım, anaokulu öğretmeni Emine Betül girdi. Feyza ile kucaklaştılar. Altı yıl yatılı olarak birlikte vakit geçirince kardeşten ileri dostluklar oluşuyor. Berat ile Feyza'nın beni tanımaları da buradan gelir. Kızım tanıştırmıştı bizi.

Hal hatır faslından sonra kızım da yanımızda kaldı. Feyza'nın başına gelenleri duyunca merakla, “Ay, çok merak ediyorum,” dedi. “Bakalım babam bu olayı nasıl çözecek.”

Feyza, gülerek cevap verdi: “Bizim problemimizin çözümü *Eyvallah* Şehrindeymiş. Dinliyoruz bakalım. Daha şehre gelmedik gerçi.”

“Şimdilik hikayeyi anlatan Tebrizli Şems'i, Mevlana'nın hocası denilen zatı tanıyoruz,” dedim.

“O zaman ben de kalayım,” dedi kızım. O da oturdu koltuğa ve beni dinlemeye başladı.

“Konuyu uzatmayacağım,” dedim. “Sadece Şems’in Mevlana’ya öğrettiklerinden on tane nasihati aktarıp *Eyvallah Şehrine* geçeceğim.”

Birinci Nasihat:

“Yaradan’ı hangi kelimelerle tanımladığımız, kendimizi nasıl gördüğümüze ayna tutar. Şayet Tanrı dendi mi öncelikle korkulacak, utanılacak bir varlık geliyor-sa aklına, demek ki sen de çoğunlukla korku ve utanç içindesin. Eğer Tanrı denince evvela aşk, merhamet ve şefkat anlıyorsan, sende de bu vasıflardan bolca mevcut demektir.”

İkinci Nasihat:

“Hak yolunda ilerlemek yürek işidir, akıl işi değil. Kılavuzun daima yüreğin olsun, omzunun üstündeki kafan değil. Nefsini bilenlerden ol, silenlerden değil.”

Burada bir not ekledim:

“Kesinlikle akıl devre dışı kalmamalı. Kalple beraber akılı da evlendirip öyle yürümeli.”

Üçüncü Nasihat:

“Kur’an dört seviyede okunabilir. İlk seviye, zahirî manadır; görünen manadır. İkinci seviye, batınî mânâdır; derinlemesine manadır. Üçüncü seviye, batınînin batınîsidir. Dördüncü seviye o kadar derindir ki tarif etmeye kelimeler kifayetsiz kalır.”

Dördüncü Nasihat:

“Kâinattaki her zerrede Allah’ın sıfatlarını bulabilir-

sin. Çünkü O, camide, mescitte, kilisede, havrada değil, her an her yerdedir. Allah'ı görüp yaşayan olmadığı gibi, O'nu görüp ölen de yoktur. Kim O'nu bulursa, sonsuza kadar O'nda kalır.”

Beşinci Nasihat:

“Akıl kimyası ile aşkın kimyası başkadır. Akıl temkinlidir. Adımlarını korka korka atar ve sürekli, ‘Ama sakın kendini!’ diye tembihler. Halbuki aşk öyle mi? Onun tek dediği: ‘Bırak kendini, koy gitsin.’ Akıl kolay kolay yıkılmaz. Aşk ise kendini yıpratır, harap düşer. Halbuki hazineler ve defineler yıkıntılar arasında bulunur. Ne varsa harap bir kalpte vardır.”

Altıncı Nasihat:

“Şu dünyadaki çatışmaların, önyargı ve husumetlerin çoğu dilden kaynaklanır. Sen sen ol, kelimelere fazla takılma. Aşk diyarında dil zaten hükmünü yitirir. Âşık dilsiz olur.”

Berat'a dönerek ekledim:

“Berat, bu nasihat galiba sana geldi, değil mi?”

Yedinci Nasihat:

“Şu hayatta tek başına inzivada kalarak, sadece kendi sesinin yankısını duyarak hakikati keşfedemezsin. Kendini ancak bir başka insanın aynasında tam olarak görebilirsin.”

Sekizinci Nasihat:

“Başına ne gelirse gelsin, karamsarlığa kapılma. Bütün kapılar kapansa bile sonunda O sana, kimsenin bilmediği gizli bir patika açar. Şu anda göremesen de

dar geçitler ardında nice cennet bahçeleri var. Şükret. İstedğini elde edince şükretmek kolaydır. Sufî, dileği gerçekleşmediğinde de şükredendir.”

Dokuzuncu Nasihat:

“Sabretmek, öylece durup beklemek değildir. İleri görüşlü olmak demektir. Sabır nedir? Dikene bakıp gülü, geceye bakıp gündüzü tahayyül edebilmektir. Allah aşıkları, sabrı gülbeşeker gibi tatlı tatlı emer ve bilirler ki gökteki ayın hilalden dolunaya varması için zaman gerekir.”

Onuncu Nasihat:

“Ne yöne gidersen git; doğu, batı, kuzey ya da güney... Çıktığın her yolculuğu içine doğru bir seyahat olarak düşün. Kendi içine yolculuk eden kişi, sonunda arzı dolaşır.”

“Çok güzel ya!” dedi Feyza.

“Gerçekten harika,” diye ekledi kızım.

Berat da sessizce başını sallayarak onayladı.

8.

KİMYA HATUN

“**Y**a Abdurrahim Amca, kafamı kurcalayan bir konu var. *Eyvallah* Şehrine geçmeden önce onu sorsam size. Belki cevabını biliyorsunuzdur.”

“Tabii ki sor, kızım. Biliyorsam söylerim, bilmiyorsa da öğreniriz,” dedim.

Feyza cep telefonunu çıkardı, internette bir şeyler aradı ve buldu.

“Tebrizli Şems’in bir hikayesini okulda anlatmışlardı. Biliyorsun, ben Edebiyat Fakültesi mezunuyum ve öğretmenim. Gerçi Berat öğretmenlik yapmama izin vermiyor şimdilik. ‘Sen evde çocuk doğur, yemek yap,’ diyor. Bu sorunu nasıl çözeriz bilmiyorum ama neyse...”

Telefon ekranına bakarak devam etti:

“Aradım, buldum hikayeyi. Şems’teki *hulül* hikayesi ürkütüyor beni. Hiç doğru gelmiyor. Hiç Allah’la insan birbirine karışır mı? Hallâc-ı Mansûr bu görüşünden dolayı idam edildi. Şems’in şu hikayesini bir dinleyin. Siz ne dersiniz bu konuda? Okuyorum:

Şems’in Kimya adında bir karısı vardı. Bir gün Şems’e kızıp Meram Bağları tarafına gitti. Kadınlardan bir grup onu aramaya başladıkları sırada Mevlana, Şems’in yanına girdi. Şems, şahane bir çadırda oturmuş, Kimya Hatun’la konuşup oynayıyordu. Kimya Hatun da orada oturuyordu. Mevlana bunu görünce hayrete düştü ve dışarı çıktı. Bu karı kocanın oynamalarına mani olmamak için aşağı yukarı dolaştı. Şems, ‘İçeri gel,’ diye seslendiğinde Mevlana, Şems’ten başkasını göremedi.

‘Kimya nereye gitti?’ dedi.

Şems, ‘Yüce Tanrı beni o kadar sever ki istediğim şekilde yanıma gelir.

“Tövbe et Feyza, tövbe et çabuk! Bu nasıl söz? Fesubhanallah, çarpılırsın kız!” diye Berat isyan etti.

“Sakin ol Berat, sakın ol. Feyza’nın sözü değil bu,” dedim. “Bu yüzden tövbe etmesine gerek yok. Kaldı ki Şems’in bu sözü belki de hakikattir. Bir bakalım, değerlendirelim.”

“Bakacak, değerlendirecek bir şey yok, Avukat Bey,” dedi Berat sinirle. ”Düpedüz sapıklık bu! Bunun izahı olmaz. Tövbe et, kız!”

“O zaman sen de tövbe etmelisin Berat,” dedim. “Aynı sözleri sen de tekrar ettin şimdi. Lakin tövbe bir yere kaçmıyor. Hele sakın ol. Bunun çok basit bir cevabı var. Feyza’ya bak. Karının karnını kim şişirdi, Berat? Sen karınla oynaşmadın mı?”

“Ne alakası var?” dedi Berat şaşkınlıkla.

“Çok alakası var,” dedim. “Şems’in yaptığı da senin yaptığından farklı değil. Ortada *hulûl* falan yok. Yaraticının, yarattıklarıyla bir araya gelmesi zinhar mümkün değil. Zira yaratılmışların tamamı aynadaki görüntü ya da gölgeden ibarettir. Yaratılan bir varlık yok yani. Kâinatta ne görünüyorsa sadece bir görüntüdür. Ve bu görüntü, yok olmaya mahkumdur.” “Ben bu konuyu aklımızda somutlaştırmak için bir örnekle açıklayayım.” Masamın üzerinde duran Thomas Paine’in *Akıl Çağı* isimli kitabını Berat’a uzattım.

“Berat Bey, kitabın yazarı kim? Okur musun?”

“Thomas Paine,” dedi Berat.

“Peki, bu yazarı tanıyor musun?”

“Hayır,” dedi. “Ama adını söyledin.”

“Adamın adı başka, kendi başka,” dedi Berat.

“Yani adamın adını bilmek, yazarın kendisini bilmekle ilgi ve alakalı değil. Doğru mu?” dedim.

“Tabii ki öyle,” dedi Berat. “İsim başka, yazarın kendisi başka.”

“Hah işte,” dedim, “sır burada. Kâinat kitabının yazarı olan Allah başka, kâinatta gördüğümüz Allah’ın isimleri başka. Allah’ın isimlerini bilmemiz, Allah’ı bilmemiz anlamına gelmiyor.”

“Anlaşıldı mı?” diye sordum.

“Nitekim Cenab-ı Allah,: *Kul hüvellahu ehad. Allahu’s-Samed. Lem yelid ve lem yûled. Ve lem yekûn lehû küfüven ehad...* demiyor mu? ‘Bana denk hiçbir şey yok,’ demiyor mu?

‘Ben *Ehad*’im, tekim,’ demiyor mu?

Anladınız mı şimdi?”

“Galiba,” dedi Feyza.

“Galiba,” dedi Berat.

“Galiba,” dedi kızım da.

9.

İSİM BAŞKA KIZI BAŞKA

“**G**aliba değil, öyle,” dedim. “İsim başka, yazarın, yaratıcının kendisi başka. Biz, bütün yaratılmışlar, kitaptaki harfleriz. Allah’ın bütün isimleri de harflerle yazılmıştır. Biz ‘Allah’ derken, bizim gibi harflerle yazılmış Allah’ın ismini kastederiz.

Yaratıcı Allah, harf cinsinden olmadığı için O’nu bilme, hayal etme, tasavvur etme şansımız sıfırdır. Bu yüzden Hazreti Ebû Bekir, ‘Allah’ın idrak edilemeyeceğini anlamak, Allah’ı idraktır,’ demiştir. Bu yüzden Atinalı Sokrates, ‘Ben bir şey öğrendim; hiçbir şey bilmediğimi,’ demiştir.

Bu yüzden Allah’a Kötü söz söylemek insanı dinden çıkarmaz. Çünkü sadece O’nun ismine söylüyorsun ne diyorsan.. Allah’ı bilmiyorsun ki O’na bir şey diyebileceğin.. Ama peygambere kötü söz söylemek insanı dinden çıkarır. Allah’ın ismine yakışıksız demek çok büyük bir günahdır, ama dinden çıkarmaz.

Bunları anlatmamın sebebi, Hallâc-ı Mansûr’un, Şems’in veya buna benzer *istigrak* hallerinin tamamının bizzat Allah’la değil, sadece O’nun isimleriyle ilgili olduğunu belirtmek içindir.

Allah’ın isimleri harf cinsinden oldukları için, dolayısıyla biz de kitaptaki harfler olduğumuz için, burada söz konusu olan harflerle harflerin muarefesidir. Nitekim Berat Bey, Feyza’ya bak. Karnındaki bebeğe bak. Söz, harfler olarak; siz, harfler olarak, Allah’ın isimleri olan

Hâlık, Musavvir, Hay ile oynastınız. Aşk sizde tecelli etti. Ve yavrunuzu onlar şekillendiriyor, kalbini çalıştırıyor, vs. Bir başka ifadeyle, Feyza sadece Feyza'dan ibaret değil. Sen de senden ibaret değilsin. Sen onunla oynasırken, Allah'ın pek çok ismi de oradaydı, bir aradaydınız. Ancak bu birliktelik, yaratıcı Allah'la bir arada olmak asla değildir. Anladınız mı şimdi?"

"Çok iyi anladım," dedi Berat. "Çünkü kitabın yazarının adı başka, yazarı başka, alakası yok."

"Evet," dedi Feyza da. "Kitaptaki isimler başka, kitabın yazarı bambaşka."

"Aydınlandım, baba," dedi kızım. "Bize bunu daha önce hiç anlatmamıştın ama."

"Bilmiyordum ki anlatayım, kızım," dedim. "Şimdi ilham geldi, ben de yeni öğrendim. Bu konu netleştiğine göre, hadi şimdi *Eyvallah Şehrine* gidelim mi?"

"Ben bu hikayeyi senden çok dinledim, baba," dedi kızım. "Ama *Allah başka, Allah'ın isimleri başka* teorin beni çarptı. Bunu hazmetmem lazım. Bir de işim var, müsaade istesem?"

"Tabii, kızım," dedim. Ayağa kalktım, sarıldım kızıma, kokladım onu.

Otuzunu geçti kızım. Buna rağmen her sarılmamda bebekliğindeki gibi süt kokar. Veya bana öyle gelir. Cennet kokusu sarıyor beni. Ana babalar için evlatları hiç büyümüyor."

Kapıya kadar uğurladım kızımı. Bana uğradığı için de teşekkür ettim kendisine.

"İnşallah ben de senin kızına sarıldığın gibi oğluma sarılırım," dedi Berat.

“İnşallah,” dedim Berat’a. “Ama biraz zor görünüyor.”

“Neden öyle dediniz ki, Abdurrahim Amca?” diye sordu Feyza, endişeyle. “Yüreğime oturdu bu sözünüz.”

Hem Feyza’yı hem de Berat’ı bir hüznün ve endişe kapladı. Söylediğim söz onları huzursuz etmişti.

“Harflerin, kelimelerin, cümlelerin gücünü fark ettiniz mi?” dedim. “Harfleri yan yana diziyorsunuz, kelime oluşturunuz. Kelimeleri yan yana diziyorsunuz, cümle oluşturunuz. Ve o kelime, kurşun da olabiliyor, rahmet yağmuru da. Kelimelerin, harflerin bu gücü nereden geliyor? Doğrusunu Allah bilir şüphesiz. Lakin bana göre, her harf Allah’ın bir ismidir. Delilim de Kur’an’daki mukatta’a harfleridir: *Elif, Lam, Mim, Ha, Mim, Ayın, Sin, Kaf, Ya, Sin*. Harflerin gücü, Allah’ın isimleri olmalarından kaynaklanıyor. Bu yüzden Allah, isimlerini bir kelimede bir araya getirir. O isimler, kelimede tecelli eder. Duyanlarda, okuyanlarda tesirini icra ederler. Seçtiğiniz harflere göre korku, ümit, neşe gibi duyguları meydana getirirler. Tıpkı, ‘biraz zor’ deyince Berat ve Feyza’nın endişelenmesi gibi.”

“Neden zor dediniz, Avukat Bey?” diye sordu Berat.

“Zor dedim, Berat, çünkü ağzından çıkan harflere, kelimelere dikkat etmiyorsun. Baksana başınıza gelenlere. Bunun tek sebebi, senin ağzından çıkan kelimeler değil mi? ‘Köpek gibi sokakta’ deyince, karşıdaki de size köpek gibi saldırmadı mı? Köpek dedin, karşıdakileri köpek yaptın. Ve ne yazık ki sadece kendini değil, hem Feyza’yı hem de bebeğini riske attın. Karşıdakileri de günaha soktun Oysa o gençlerin yanından geçerken illa

bir şey söyleyeceksen, ‘Muhabbetiniz mübarek olsun, çocuklar,’ deseydin, size saldırırlar mıydı?”

Berat, suçluluk içinde başını öne eğdi.

“Saldırmazlardı,” diye mırıldandı.

10.

**EYVALLAH ŞEHİRİ
NEREDE**

Eyvallah Şehrinin nerede olduğunu anlamak için, Anadolu'nun Tebrizli Şems'in ve Mevlana'nın yaşadığı dönemde nasıl bir yer olduğunu bilmek lazım. O dönemde Anadolu Selçuklu Devleti, Moğol İmparatorluğu, Anadolu Beylikleri ve İlhanlı Devleti vardı. Ortalık güllük gülistanlık değildi, bir başka deyişle.

Her tarafta savaşlar, yıkımlar, kavgalar ve dövüşler varken, böyle bir ortamda *Eyvallah* Şehrinin bulunması garip değil mi? Ben şahsen garipsedim.

Garipsediğim bir başka husus da bu ateş deryası içinde yetişen büyük kametlerin varlığı. İbnü'l-Arabî, Şems-i Tebrizî, Hallâc-ı Mansûr, Mevlana Celaleddin Rumî, Hacı Bayram Velî, Hacı Bektaş Velî ve daha nice-
celeri...

Hem bu ateş deryasında hem de savaşların ve yıkımların arasında bu büyük kametlerin boy vermesi çok manidar değil mi? Hepsi aynı dönemin güneşleri, yıldızları...

Tabii ya! Ortada bir fırın olmadan, ateşler yakılmadan, odunlar çıtır çıtır yanmadan ekmek pişer mi hiç? Buğdayı başağından ayırmadan, değirmen taşları arasında un ufak etmeden, teknede yoğurmadan, fırında pişirmeden ekmek somun olur mu hiç?

Buğday tanesini olduğu gibi ağzına atıp çiğnemek istersen, ancak dişini kırarsın.

“Benim dişimi değil ama arabamı kırdığım gibi mi?” dedi Berat Bey.

“Güzel benzetme,” dedi Feyza.

“Ne oldu?” diye sordu Berat.

“Yok bir şey, hayatım. Tekmeyi yedim yine. Oğlun da söylediğini beğendi herhalde,” dedi Feyza.

“Söz!” dedi Berat Bey. “Söz veriyorum. Bundan böyle sözlerime dikkat edeceğim. Hep güzel sözler söyleyeceğim. Madem her harf Allah’ın adımı ve ben her söylediğim kelimeyle Allah’ın adını zikrediyordum, ağzımdan kötü söz çıkmamalı. Allah’ın isimleriyle yanlış, kötü kelimeler oluşturmamalıyım. Çünkü kelimelerin ve sözlerin gücü var. Ne söylersem, Allah’ın isimleri aynısını gerçekleştiriyorlar.”

“Vay!” dedi Feyza Hanım. “Demek ki kullandığımız kelimelerle dünyamızı kendimiz oluşturuyoruz. Çok acayip, muhteşem bir anlayış bu.”

“Aynen öyle, kızım. Hatta bunu anlatan çok tatlı bir hikaye var,” dedim. “Hoca, velilik mertebesine ulaşmış talebelerini çağırır.

‘Çocuklar,’ der, ‘cehenneme kadar gidin de oradan bana biraz ateş getirin.’

Talebeler derhal, ‘Peki,’ derler ve mana aleminde cehenneme varırlar. Cehennemin kapısında Malik vardır; cehennemin bekçisi.

‘Ne var, çocuklar?’ der gelenlere.

‘Hocamız, cehennemin ateşinden bir parça istedi,’ derler. ‘Onun için geldik.’

Malik, cehennemin kapısını açar.

‘Hadi, alın,’ der.

Talebeler cehenneme girerler. Ama, ‘Burada ateş yok ki,’ derler.

‘Burası cehennem değil mi?’

‘Burası cehennem,’ der Malik. ‘Ama cehennemde ateş yok ki.’ ‘Bunu size kim söyledi? Cehennemde ateş var , diye ?’

‘Canım, olur mu öyle? Allah söylüyor kitabında, Kur’an’da. Hatta teferruatıyla anlatılıyor. Efendimiz Hz. Muhammed (s.a.v.) de pek çok tafsilat veriyor. Onların doğru olmaması mümkün değil. Bu işte bir yanlışlık var, Malik. Biz yanlış yere mi geldik acaba?’

‘Hayır, doğru yere geldiniz, çocuklar. Ve Allah’ın söylediği, Hz. Muhammed (s.a.v.)’in bildirdiği her şey haktır, gerçektir.’”

“O zaman ateş nerede?” diye sorar talebeler.

Malik cevap verir:

“Cehennem ateşini herkes dünyadan kendisi taşır, kendisi getirir. Kullandığı kötü kelimeler burada ateşini oluşturur.”

Talebeler geri döner.

“Ateş nerede?” diye sorar hoca.

Talebeler hep bir ağızdan dillerini çıkarıp gösterirler.

Berat Bey, Feyza’ya dönerek, “Bütün suç sende, Feyza,” der.

“Kusura bakma ama suç tamamen sende.”

“Hayrola? Ne yaptım ki şimdi?” diye sordu. Feyza, şaşkınlıkla. (yanınızda olduğuna göre geniş zaman ol-mamalı)

“Ne olacak? Eğer beni bu avukat bey ile daha önce tanıştırsaydın, dilime sahip olmayı öğrenir, taş atmazdım o gençlere. Böylece bugünkü cehennemi de yaşamazdık.”

“Yanlış, Berat Bey,” dedim. “Yanlış düşünüyorsun. Geçmişe taş atan, ancak kendi başını yarar. Geçmiş, kader hükmündedir. Ne olduysa doğru olmuştur. Zira olanları Allah yapmıştır ve O asla yanlış bir şey yapmaz.

Nitekim yaşadığınız olay da güzeldir, yararlıdır ve hayrınızdır. Bakın, bu olay olmasaydı bana gelmeyecektiniz. Ne ben sizin yaşadığınızdan ibret, ders ve bilgi çıkarabilecektim, ne de sizler bu bilgileri öğrenebilecektiniz.

Evet, küçük bir bedel ödediniz ama kazancınız çok büyük. Öyle bir ders aldınız ki paha biçilmez. Fark ettiniz değil mi?

Alışverişe gittiniz, bir tek yanlış cümleyle hayatınız kararabilirdi. Sustalı bıçakla sana veya eşine yetişebilir, sizi öldürebilirdi o genç. Veya sen onu öldürebilirdin. Biriniz mezara, biriniz hapishaneye giderdiniz. Çocuğun da seni ya mezarda ya da hapishanede ziyaret ederdi.

Feyza da oğluna anlatırdı:

‘Baban şöyle kahramandı, baban böyle kahramandı. Öpüşenlere haddini bildirdi baban. Öpüşmelerine mani oldu. Toplumun ahlakını kurtardı. Belki de bu yüzden baban şehit bile sayılmıştır. Babanla ne kadar iftihar et-sen azdır, oğlum.’”

11.

AKILLI İNSAN

Sözün özü, geçmişe sadece ders almak için bakacağız. Geçmişe ah vah etmek yanlıştır. Anlamayanların, ahmakların tavrıdır bu. Akıllı insan önüne, geleceğe bakar.

Zira gelecek henüz gelmemiştir. Ve gelecek, seçtiğin harflerle, oluşturacağın kelimelerle şekillenecektir. Geleceği bütünüyle sen şekillendirebilirsin. Gelecek, kader hükmünde değildir henüz. Kader yazını, senin isteğine göre Allah gerçekleştirecektir.”

“Benim istediğime göre mi?” dedi Berat şaşkınlıkla.

“Evet kardeşim, tamamen senin isteğine göre.”

“Emin misin? Böyle bir şey olabilir mi, Avukatım?”

“Olur tabii. İstersen bu konuda Behlül Danâ’yı dinleyelim,” dedim.

Behlül’ü görmüşler. Her zaman mutlu, neşeli ve huzurlu bir hâli varmış. Ona sormuşlar:

“Neden bu kadar mutlusun? Bu kadar neşeyi nereden buluyorsun? Nedir bu mutluluğun sırrı?”

Behlül demiş ki:

“Çünkü kâinatta ne oluyorsa, her şey benim isteğim doğrultusunda gerçekleşiyor. Ne istersem o oluyor.”

“O nasıl bir iddia?” demişler. “Mümkün mü böyle bir şey? Kâinatta her şey senin istediğin gibi mi oluyor?”

“Evet, her şey tam istediğim gibi oluyor,” demiş Behlül.

“Ama nasıl olur bu? Bu büyük bir iddia değil mi?” diye sormuşlar.

Behlül cevap vermiş:

“Bakın, ben kendi irademi Allah’ın iradesinde yok ettim. Kendi başıma bir iradem yok artık benim. Allah-u Teâlâ’nın benim için takdir ettiği her şeyi mutlak bir hayır olarak görüyorum. Ve diyorum ki: İşte bu en iyi olan. Olması gereken buydu. Bundan daha iyisi olamaz.

Bu yüzden hiçbir şey ama hiçbir şey beni üzemiyor. Hiçbir şey hayatımda sıkıntıya sebep olmuyor.”

“Yahu, çok güzel bir bakış bu,” dedi Berat. “Kim bu Behlül?”

“Ben söyleyeyim,” dedi Feyza. “Üniversitede okumuştuk. Behlül, ‘Küfeli Mecnun’ diye anılan bir şahsiyettir. Halife Harun Reşid’in akrabası olarak kabul edilir. İnsanlar onu ‘akıllı deli’ diye adlandırırlar.

Hakkında hikmet dolu hikayeler anlatılır. Edebiyatta önemli bir yeri vardır. Pek çok şair ve yazar eserlerinde ondan söz etmiş ve onunla ilgili çeşitli hikayelere yer vermiştir.”

Berat gülümsedi:

“Ya Feyza karıcığım, biz hukuk ofisine mi geldik yoksa üniversiteye mi? Tebrizli Şems’ten başladık, şimdi de Behlül Danâ’ya geldik. İyi ki de geldik gerçi. Bunları bilmeden hayatı doğru okumak, doğru anlamak mümkün olmuyor sanırım.” “Ama ben yine de dar canlıyım,” dedi Berat: “Dışarıda arabamın hali gözümün önünden gitmiyor. Şu çocuklar da nezarette... Hukuk olarak ne yapacağız onlara?”

“Yaşadığımız olaya benzer bir hadise tarihte yaşanmış. Ve o mesele doğru şekilde çözülmüş,” dedim.

“Bu olay da *Eyvallah* Şehrinde yaşanmış. Ama bir türlü bu hikayeye gelemedik. Duysak artık bu hikayeyi, Avukatım, olmaz mı? Burası da hukuk ofisi. Sizi daha fazla meşgul etmeyelim.”

“Ben daima boş adamım”, Berat Bey. ”Ayağımda top tutmam. Gelen topu hemen uzman avukat arkadaşlarıma pas ederim. Onlar da nasipse golünü atar. Bu ofiste benim görevim, müvekkillerin bakış açısını doğruya çevirmek. Şu an sizinle yaptığımız gibi.”

“Sizin için sorun yoksa bizim için de sorun yok o zaman, Avukatım,” dedi Berat. “Nasıl izzet-i ikram peşe, sohbet de şahane. O zaman *Eyvallah* Şehrine gitme zamanı.”

“Bu hikayeyi Tebrizli Şems, Sultan Veled’e ve arkadaşlarına anlatmıştır.”

“Bu Sultan Veled gerçekten sultan değil, Berat,” dedi Feyza. “Yanılmayasın.”

“O zaman Necî bu?” diye sordu Berat. “Sahte sultan mı?”

“Hayır, sahte değil. Mana sultanı o,” dedi Feyza. “Mevleviliğin kurucusu. Mevlana Celaleddin Rumi’nin en büyük oğlu. Mevleviliği tarikata dönüştüren kişi. Üniversitede, derste geçmişti. *Rababname* diye çok güzel bir eseri var. Baştan sona kısa kısa özlü nasihatler.”

“Hatta bazıları aklımda kalmış,” diye ekledi Feyza.

“Mesela: *Görünürdeki zevkler, görünüşe düşkün olanların... bu görünürdeki zevkten manevi zevke*

geçebilmeleri içindir. Saadet, o kimsenindir ki akli emir, nefsi esirdir. Mecburi ölümden evvel ölünüz ki bâki ve ebed kalasınız.

*İyi, kötü, güzel, çirkin, saf, tortu; Allah’a nispetle tek bir şeydir. Zira hepsi de O’nun kudret ve sanatının eseridir. Dünyayı kötülemek de dünya sevgisinden doğar. Gerek övgü, gerek yergi yoluyla olsun; bir şeyi çok zikretmek, ona olan sevgiden ileri gelir.”

“Ay, ay Feyza, yeter lütfen! Benim beynim şişti!” dedi Berat.

“Yahu Avukat Bey, ruhumuzu doyurmak iyi de karnımızı doyurmak yok mu? Çay, kahve, kuru yemiş bir yere kadar. Eminim oğlum da acıkmıştır, Feyza da acıkmıştır.”

“Ya, çok özür dilerim çocuklar,” dedim. “Yemek söyledim, garaj kebaptan .”

12.

HİKAYE

Feyza, Berat ve oğulları kebab yerken, ben de onlara *Eyvallah* Şehrini hikayesini anlattım.

Moğolların Anadolu'yu yakıp yıktığı devirdeyiz. Zulmün bini bin para... Yakılan köyler, söndürülen ocaklar, öldürülen masumlar... Ortada kalan yetim ve öksüzler... Bir tarafta zalimler, diğer tarafta zalime dur deyip meydana gelen yıkımı, ızdırabı dindirmeye, hatta isyan etmeye çalışırlar...

Bir yanda bu dünyayı kendilerinin sanıp bu uğurda savaşa tutuşanlar, öte yanda bu dünyayı Allah'ın memleketi bilip O'nun celalini ve cemalini müşahade edenler... Celalinde, cemalinin de bir olduğunu bilenler...

İşte bunlardan kimileri, yetim ve öksüzler için bir barınak, bir sığınak, bir okul, bir medrese inşa edip toplamışlar ciğeri yananları. Başlarında da arif insanlar, mana âlemiyle irtibatlı veliler... Bir taraftan çocukların sırtı pek, karınları tok, yatakları sıcak tutulurken gönül dünyaları da doyurulur. Tapduk Emre, Yunus Emre hem talebe hem de hocaları olurlar. Dervişler ise onların hizmetkârlarıdır.

Çölde bir vaha gibidir bu yetimhaneler. Ateşin ortasında bitmiş İbrahim gülleri gibi bu çocuklar... Ana baba yoktur, ama onlardan belki de ileri sırdaşlık, yarenlik vardır aralarında.

Bu âlem, bu dünya, zıtlıkların bir arada bulunma dünyasıdır. Derecelenme ancak böyle oluşur. Kim ne kadar iyi, ne kadar kötü, böyle bilinir.

İşte buranın idarecisi, hocası, 18 yaşını tamamlamış Abdullah’a seslenir:

“Evladım Abdullah, abdest alacağım. Bana su döker misin?”

“Tabii ki hocam,” der Abdullah. “Baş üstüne.”

İbriği alır Abdullah, bahçede abdest için çömelmiş hocasına su dökmeye başlar. Abdullah, tam 10 senedir bu ocakta. Bütün ailesi Moğollar tarafından katledilmiştir. Samanlıkta korkmuş bir hâlde bulmuşlardı onu. Ailesinden kurtulan tek kişiydi.

Bu sırada abdest alan hoca, medresedeki avluda bulunan diğer talebeleri gözlüyor, onları izliyordu. Hem abdest alıyor hem de çocukları gözleriyle takip ediyordu. Abdullah ise hocasının abdestini dikkatle takip etmekteydi.

Bir an bakar ki hocası, sol kolunu yıkamadan abdestini tamamlamıştır. Ancak bunu hocasına hatırlatmayı akıl edemez ya da korkmuştur, şaşkındır. Koskoca hocası, sol kolunu yıkamaksızın abdestini tamamlamıştır.

“Teşekkür ederim evlat. Allah razı olsun,” der hocası. “Berhudar olasın.”

“Hocam, abdestin hayrını göresin,” der Abdullah. Ama bu sözü, abdestin kusurlu olduğunu ima eden bir ses tonuyla söyler.

Abdullah, içinden ve yüreğinden geçenleri dile getirmez. Ama düşünmeden de edemez:

“Bu hoca doğru dürüst abdest almayı bilmiyor. Ya Moğol çaşıtı, casusu olmasın?”

O dönemde Moğolların, din âlimi kisvesi altında Anadolu'ya bol miktarda casus soktuğu bilinen bir gerçektir. Hocalar da bu konuda hem birbirlerini hem de talebelerini sıkça uyarmaktadırlar. Ancak bu hoca tam 10 senedir buradadır. Bu düşünce düpedüz şeytanın vesvesesi, suizan ve kötü bir zan idi.

“Allah bildirirse malum olmaz mı?” diye geçirdi içinden Abdullah.

Bu sırada hoca, Abdullah'a tekrar seslendi:

“Evladım Abdullah, gel bakayım. Bak, 18 yaşını tamamladın artık. Burada, bizim yanımızda öğreneceğin bir şey kalmadı. Ayrılık zamanı geldi. Nasibini artık başka yerlerde aramalısın.”

“Eyvah!” diye düşündü Abdullah. *“Hocam benim suizanımı hissetti herhalde. Bu yüzden kovuyor beni. Demek ki casus şayiası boşmuş. Bari sol kolunu yıkmadığını söyleyeyim de eksik abdestle namaz kılmasın.”*

Hoca, Abdullah'ın ne düşündüğünü anlamış gibi konuştu:

“Sol koluma su dökmediğini biliyorum, evladım Abdullah. İkazın için teşekkür ederim. Lakin ~~vaadim~~ VADEN doldu. Seni başka sınavlar, başka dünyalar bekliyor. Bir an önce yola çık. Yolcu yolunda gerek çünkü. Seni başka menziller bekler.

Fakat unutma! Nereye gidersen git, nereye varırsan var, Allah'ın memleketinde olduğunu ve O'nun senin rızkına kefil olduğunu bil.”

Arkadaşları ve hocalarıyla vedalaşan Abdullah, deriş hırkası ve asasını alarak meçhule doğru yola çıktı.

13. YOLCULUK

Sonbahardı. Abdullah, birkaç gün yetecek azık torbasıyla yola koyuldu. Hangi yöne gideceğini bilemiyordu. Ne bir akrabası ne de bir tanıdığı vardı bu dünyada. Dünyanın halinden de pek haberdar değildi. Medresenin duvarları arasında yetişmişti.

Bildiği tek şey Allah'tı, Peygamber'di. Bunlar da insana yetiyordu gerçi. Zira bu dünyanın da ahiretin de sahibi Allah'tı ve Allah, yaratıklarının rızıkına kefilidi.

“*Hasbunallah ve ni'mel vekil,*” dedi ve gönlünden geçen tarafa doğru yöneldi. Ova tarafına değil, dağların bulunduğu yönü seçmişti gönlü. Yolda yürürken gördüğü manzaraları zihni bir taraftan kaydederken, diğer taraftan da düşünüyordu.

“Ben kimim?” dedi önce.

“Burası neresi?” dedi sonra.

“Ve ben nereye gidiyorum?” dedi daha sonra.

“Ve niçin gidiyorum?” dedi, daha da sonra.

Sonra sorduğu sorulara kendince cevap vermeye çalıştı:

“Ben insanım,” dedi.

“Burası Allah'ın memleketi,” dedi.

“Nereye gittiğimi bilmiyorum,” dedi.

“Kovulduğum için gidiyorum,” dedi.

“Belli ki beni bir macera bekliyor. İnşallah bu macera hakkımda hayırlı olur.”

Hafız değildi Abdullah. Ama medresede pek çok aye-ti ezberlemişti. Yürürken bir ayet diline dolandı ve onu zikir olarak okumaya başladı:

Bismillahirrahmanirrahim. Ve lemma câe Mûsâ li mî-gâtinâ ve kelleme hü rabbüh. Kâle rabbi erini endur iley-ke, kâle lenterânî velâkin endur ilel cebeli fe inistegarra mekânehu fesevfe terânî.

Arapça okuyordu bu ayeti. Okudukça kalbinde anla-mını duyuyordu. İyi kötü Arapçası vardı. Manasını dü-şününce durdu, yürüdü, tekrar durdu ve dağa baktı.

“Galiba Rabbim benimle bu ayet vasıtasıyla konu-şuyor,” dedi. Çok duygulandı.

Ayetin bir yerinde Hz. Musa, “Rabbim, kendini bana göster, sana bakayım,” diyordu. Rabbi ise, “Sen beni gö-remezsın. Ama dağa bak; eğer dağ yerinde duruyorsa, beni göreceksın,” diye cevap veriyordu.

Abdullah şimdi gözlerini dağa dikmiş bakıyordu. Allah ayetinde ne diyordu? “*Dağa bak, dağ yerinde du-ruyorsa, beni göreceksın.*”

Dağ yerinde duruyordu. Demek ki Allah dağdaydı.

“Onu arayıp bulmalıyım,” dedi kendi kendine. “Oh be! *Elhamdülillah!* Sahipsiz değilmişim. Rabbim sahip çıktı bana.”

Sevincinden oturdu, gözyaşı döktü. Ağlamak ferah-lattı Abdullah’ı. Bir taşla oturdu, azık torbasından bir par-ça kuru ekmek ve kuru et çıkarıp yemeye başladı.

“Allah razı olsun, Abdurrahim Amca,” dedi Feyza.

“Garaj kebabının iskenderi çok güzelmiş,” dedi.

“Çok iyi geldi, Avukat Bey. Kesene bereket,” dedi Berat Bey de.

“Afiyet şeker olsun,” dedim ben de.

Abdullah hazır yemek yerken, ben de onun okuduğu Araf Suresi’nin 143. ayetinin mealine bakmaya başladım.

“Ben de çok merak ettim,” dedi Berat. “Anladığım kadarıyla bu Abdullah beni temsil ediyor hikayede. Allah ona ne demiş? Ayetin meali ne diyor? Açtın, okudun mealini...”

“Musa, tayin ettiğimiz vakitte gelince Rabbi ona konuştu. Musa, ‘Rabbim, kendini bana göster, sana bakayım,’ dedi. Allah, ‘Sen beni göremezsın ama dağa bak. Eğer dağ yerinde durursa sen beni göreceksın,’ buyurdu. Rabbi, dağa görününce onu yerle bir etti ve Musa baygın düştü. Ayılınca, ‘Sen yücesın, sana tövbe ettim ve ben inananların ilkiyim,’ dedi.”

“Ayetin anlamını, ne demek istediğini tam anlayamadım, Abdurrahim Amca,” dedi Berat. “Benim anlayacağım şekilde açıklar mısın?”

“Ayetin tam anlamını açıklayamam, Berat,” dedim Feyza’ya dönerek. “Ama ayetten ne anladığımı söyleyebilirim, istiyorsanız.”

Güneş Nasihat:

Ey Rabbim! Göster bana kendini de bakayım sana,
dedi Musa.

‘Beni katiyen göremezsin. Velâkin dağa bak,’ dedi Rabbi.

Eserden yaratıcıya gidilir. Eserinde tecellileri okunur. Celali tecelli ederse dağ tuz buz olur. Cemali tecelli ederse cennet olur dağ.

‘Celali de, cemali de hoştur bana,’ demiyorsan görmeye talip olma sakın. Düşüp bayılırsın yoksa.

“Ya, ben yine de tam anlayamadım,” dedi Berat.

“O zaman bir Güneş Nasihati daha söyleyeyim sana,” dedim.

Dünya ganimetleri pay ediliyordu. Herkes sevdiği ganimeti sırtına yüklemiş, mutlu mutlu gidiyordu. *‘İstediklerini kayırdın. Onlara fazla verdin. Haksızlık bu!’* dediler.

‘Hayır,’ dedi. *‘Haksızlık etmedim. Her isteyene istediğini verdim. Siz de ganimet olarak beni alıp götürmek istemez misiniz?’*

Yusuf’un güzelliği, Rahman’ın nefesi her yerde. Lütfen açın gözlerinizi. Görün güzellikleri. İçinize, ciğerlerinize çekin Rahman’ın nefesini, Yusuf’un gömlek kokusunu koklayın.

Lütfen hakikatler ortada, meydanda dururken kırılacak oyuncaklarla oyalanmayın. Akıllı olun, aklınızı kullanın.

14. ÇEŞME

Abdullah, elindeki kuru ekmekle kuru etten üç beş lokma aldı. Ama o, sizin midelerinizi İskender’le doyurduğunuz gibi doymadı. Erzakını idareli kullanmıyordu. Allah rızka kefil, amenna, lakin israf da haramdı. Medresedeysen de zaten hiçbir zaman karınlarını tam doyurmazlardı.

Acıkmadan sofraya oturulmaz, doymadan da kalkılmaz. Abdullah bu düzene alıştı. Tekrar dağa baktı.

“Geliyorum Rabbim,” dedi. “Geliyorum.”

Ayağa kalktı ve yola koyuldu. Bir yerlerde beklenildiğini bilmek, insana adeta kanat taktırıyordu. Bizim Abdullah da kanat takmamıştı ama ayakları da sanki toprağa değmiyordu.

“Gece karanlık basmadan varmalıyım. Hava soğuk. Geceyi geçirecek bir yer bulmalıyım,” dedi kendi kendine. Gerçi daha çok erkendi. Ulaşamama riski yoktu.

Bir süre yürüdükten sonra susadığını hissetti. Adımlarını yavaşlattı. Azık torbasından matarasını çıkardı. Tam içecekti ki yol üzerindeki bir çeşmeyi gördü.

Bir hayırsever, bir kaynak suyunu borularla yola taşımış, gelen geçene ikram etmişti. Çeşmenin yalağından şırl şırl su akıyordu.

“Kızın Emine, her daim babanızın İskeçe’deki çeşmesini anlatır dururdu, Abdurrahim Amca,” dedi Feyza.

“Yazları hep İskeçe’ye gittiklerinde, günlerini ekseriyetle çeşmede geçirirlermiş.”

“Öyle kızım,” dedim. “Allah rahmet eylesin geçmiş-lerimize. Babam adeta hastasıydı o çeşmenin. Kendi eliyle bulduğu kaynak suyunu borularla yola indirmişti. Sevabı çok büyüktü tabii. O çeşmeden su içenlerin sevabı sürekli ona gidiyor.. Sadaka-i cariyeye, tabii ki. Herkese nasip olmaz.”

“Sadaka-i cariyeye ne demek, Avukatım?” diye sordu Berat.

“Sadaka-i cariyeye, adından da anlaşılacağı üzere, bir ırmağın akışı gibi devam eden sadakalardır,” dedim. “Vakıf kurma, cami, sebil, çeşme, köprü, medrese yap-tırma gibi istifade ettikçe hayır işlemeye devam eden sadakalar buna örnektir, Berat Bey. Hatta bu konuda çok meşhur bir hadis de vardır.”

“Ademoğlu öldüğü zaman amel defteri kapanır. Üç kişi bundan müstesnadır: Kesintisiz sadaka meydana getirenler (*sadaka-i cariyeye*), topluma yararlı bir ilim bırakanlar ve kendisine hayır dua eden hayırlı çocuk yetiştirenler.”

“Vallahi bu hadis-i şerif süpermiş! Desene bizim oğ-lumuz da hayırlı evlat olursa, o da bizim sadaka-i cariyemiz olacak. Duydun mu, Feyza karıcığım? Oğlumuzu doğru yetiştirmemiz şart.”

“Neyse,” dedim. “Biz şimdi Abdullah’ı takip etmeye devam edelim.”

Abdullah, çeşmeye yanaşınca, su yalağından su içen iki kuş gördü. İri kuşlardı. Hem su içiyor hem de birbir-leriyle adeta konuşuyorlardı.

“Ah, ne kadar da bu kuşların dilini anlamayı ister-

dim,” diye düşündü Abdullah. Mümkün değildi tabii ki, ama yine de kuşları ürkütmek istemedi. Uzaktan izledi ve dinledi onları.

Beden dillerinden anladığı kadarıyla şakalaşıp oynuyorlardı. Kuşlar suya girip ıslanıyor, sonra da kanatlarını çırparak birbirlerine su sıçratıyorlardı. Çok keyifli, çok tatlı bir manzaraydı. Ama fazla oyalanmaya gelmezdi. Zaten kuşlar da, nedense, birden kanat çırpıp uçup gittiler.

Abdullah çeşmeye vardı. Önce kana kana su içti. Sonra mataradaki suyu boşalttı ve bu sudan tekrar doldurdu. Ardından abdest almak için hazırlanıp öğle namazını kılmaya niyetlendi.

Medresede, tesbihle yön bulmayı öğretmişlerdi ona. Abdullah, azık torbasından 99'luk tesbihini çıkardı. Tesbihin imamesinden tuttu, tesbihi sarkıttı ve eliyle döndürdü hızlıca. Daha sonra elini sabit tutup tesbihin durmasını bekledi.

Yaklaşık 15-20 saniye içinde tesbihin dönüşü yavaşladı. Tamamen durmadan önce, tesbih yaklaşık 10 saniye boyunca 360 derece gidip geldi. O iki yönden birinin tesbihi çeviren, akışı belirleyen istikameti kıbleydi. Tesbihle yön ararken, bu arada üç İhlas ve bir Fatiha okunması gerektiğini de unutmamıştı.

“Gerçekten tesbihle kıblenin yolunu bulabilir mi, Avukatım?” diye sordu Berat.

“Elbette,” dedim. “Ben de denedim kaç defa. Hep doğru çıkıyor. Sonra araştırdım. Meğer bu yöntem tamamen bilimselmiş.”

“Öncelikle gözlem ve doğa bilgisine dayanırmış. Bu yöntemde, güneşin doğuş ve batış pozisyonları esas alınarak bir başlangıç noktası belirlenirmiş. Güneşin doğuş yönü ve batış yönü tespit edildikten sonra, bu iki yön arasında kalan açı hesaplanırmış. Tesbih Modellerinin her biri, bu hesaplama süresinde belli bir açıyı temsil edermiş. Bu şekilde, kible yönüne doğru ilerlenirmiş. Yöntem esasen gözlemsel verilere ve temel astronomi bilgisine dayanırmış.”

“Çok ilginç,” dedi Berat.

“Bilimsel bir yöntem olduğunu bilmiyordum,” dedi Feyza.

“Neyse,” dedim. “Madem Abdullah şimdi namazını kılıyor, biz de kılalım mı?”

Feyza Hanım’ı üst kattaki eve gönderdim. Berat Bey ile birlikte ofisin mescidine indik. Öğle namazını eda ettik.

15.

**DÜNYA BİR BOMBA
OLUP PATLASA**

Rabbim! Kullarına daveti olan namaz ne büyük bir ihsan, ne büyük bir lütuf, ne büyük bir ilahi tenezzül. Nerede olursan ol, günde beş defa özel olarak seninle buluşup sohbet eden, seni dinleyen bir dost, bir veli... Üstelik her şeye gücü yeten, “Ol” deyince olduran bir Rab... Onunla olduktan sonra kâinatta korkulacak bir şey kalır mı ki?

Nitekim bir âlim, “Dünya bir bomba olup patlasa, ‘Ne büyüksün Allah’ım, ne güçlüsün Allah’ım!’ derim,” diyor.

Biz mescitten odamıza döndük. Abdullah da çeşmeden kalkıp nasibini aramaya koyuldu. Feyza, evde namazını kılıp yanımıza geldi. Hep beraber Abdullah’ı izlemeye koyulduk.

Az gitti, uz gitti. Dere tepe düz gitti. Güneş batmadan dağlara ulaştı. Gökyüzünde güneş, muazzam bir güzellikle; kırmızı, mor, mavi ve gökkuşağının tüm renklerini sergilerken, sıklaşan ağaçlar da sonbaharın renkleriyle bezenmiş güzelliklerini Abdullah’a sunuyordu.

Abdullah’ı karşılıyorlardı adeta. Bir ara yaprakların hışırtısını dinledi Abdullah. Sonra bin bir çeşit kuş, böcek ve kurt sesini duydu. Tam bir senfoni vardı ortalıkta. Her şey, ama her şey yaratıcıyı anlatıyor, yaratıcıyı tesbih ediyordu.

Bir gün daha tamamlanıyordu. Bugünkü hayat hesabını, kitabını yapmış; geceye, ölüme, hiçliğe, teslime ha-

zırdı. Ve gece... Karanlık, ölüm yavaş yavaş hayata doluyor, hayatı şefkatle, yumuşaklıkla, ürkütmeden sarıp sarmalıyordu.

Önce gri tonları... Sonra alaca karanlık... Daha sonra da zifiri karanlık. Ta ki ertesi sabah güneş doğup karanlıkları kovana kadar.

Aslında “kovma” ifadesi yanlış olur. Gece ve gündüz ayrılmaz bir ikili, yapışık ikiz kardeşler gibi, ya da dans eden karı koca gibi habire dönüp duruyorlar. Yaratıcının adını haykırarak: *Allah! Allah! Allah!*

Abdullah, dağda tüten bir duman gördü. İşaret gelmişti. Rabbi ona yol göstermişti. Tüten dumana doğru yürüdü. Az sonra dumanın tüttüğü yere vardı.

Bir çobanın ağılıydı burası. Kuzular, koyunlar meleşip duruyordu. Belli ki çoban, hem akşam yemeğini pişirmek hem de gece ısınmak için ocağı yakmış, ateşi odunla beslemişti.

“Selamünaleyküm. Tanrı misafiri kabulünüz müdür?” dedi Abdullah çobana.

Çoban tebessümle cevap verdi:

“Tam ama tam vaktinde geldiğine göre, kimin misafiri olduğunu biliyordursun. Burası O’nun mülkü. Biz de hizmetkârlarıyız. Bize laf düşmez ki. Sana hizmet boy-numuzun borcu. Hadi geç, otur, soluklan, dinlen biraz.”

“Kimsin, necisin, sormayacak mısın?” dedi Abdullah.

Çoban yine tebessüm etti:

“Kim olduğun da belli, neci olduğun da belli. Neyini sorayım? Benim gibi bir adamsın işte. Rolüm Rahman’ın kulu olmak. Ben kul, sen kul.”

“İkimiz de O’nun misafiriyiz, O da bizim misafirimiz,” dedi çoban. “Bizi buluşturan Rabb’e hamd olsun.”

“Hamd olsun,” dedi Abdullah da.

“Ocağa tencereyi koydum. Pişene kadar koyunları tımar etmeme yardım etmek ister misin?” diye sordu çoban.

“Büyük bir zevkle!” dedi Abdullah.

Beraber ahıra gittiler. Çoban, bir koyundan bir kaba süt sağdı, ama kabı kendine aldı.

“Kendi sütünü kendin sağmalısın,” dedi. Kabı Abdullah’a uzattı. Abdullah, hayatında hiç süt sağmamıştı. Ne yapacağını bilemedi, öylece kalakaldı.

“Peki,” dedi çoban ve bir koyunu tutarak Abdullah’a yaklaştırdı. “Hadi, Rahman’ın kulu! Koyunu tuttum, şimdi memelerini sık, sütü kaba çıkar. Benim nasıl yaptığımı gördün. Ellerini önce yandaki suya batır, ıslat.”

Abdullah, çobanın dediklerini harfiyen yaptı ama bir türlü beceremedi. Çoban, onun bu hâline gülümsüyordu. Belli ki Abdullah’ın beceriksizliği hoşuna gitmişti.

Abdullah, sağma işini beceremeyince beklenmedik bir şey yaptı. Eğildi, ağzını koyunun memesine dayadı. Doyuncaya kadar da emdi. Süt gelmeyince tıpkı kuzular gibi memeyi hırpalaması da görülmeye değerdi.

“Akıllı çocukmuş!” dedi Berat.

“Pratik zekâlıymış,” dedi Feyza.

“Süt sağmak kolay görünüyor ama hiç de öyle değil,” dedim. “Asıl beni şaşırtan sütün oluşumu. Aklın, mantığın alabileceği bir şey değil bu. Bana göre bu süt kesinlikle bu dünyadan değil. Rahman olan Yaratıcı’nın

sonsuzluk diyarından gönderip kullarına ikram ettiği bir âb-ı hayat bu.”

“Olacak iş mi Allah aşkına? Annemin hiçbir tarafında sütle alakalı bir şey yokken, ben dünyaya gelince memelerinden benim için süt akacak! Memeler süt çeşmesine dönüşecek. Ana karnında göbek kordonundan beslenirken, anamdan şimdi de memeyle gönderilen süt vasıtasıyla besleneceğim. Bu sütü annem yapmadı. Ama süt ağzıma annemin memesinden akıyor. Beni besleyen anam değil; beni de, anamı da var eden müthiş, acayip bir kudret var.”

“*Elhamdülillah!* Rahman’ın kulu,” dedi Abdullah. “Doyduk, elhamdülillah. Sana da şükür, çobanım.”

“Kusura bakma. Ben beceremeyince aklıma anam geldi. Dayanamadım. Anamın memesi niyetine, rızıktaki payımı aldım işte.”

16.
ÇOBAN

Hiçbir peygamber yoktur ki çobanlık yapmış olmasın. Ve hiçbir çoban yoktur ki âlim olmasın. Okuma yazma bilmeseler, okula veya medreseye gitmeseler bile, aklını kullanan çobanlar, Allah'ın okulunda *kâinat kitabını* okur. Allah'ın Rab, yani terbiye edici ismiyle ders alanın bilgisi, insanların öğrettikleri bilgilerle kıyas dahi kabul etmez. Çoban, kâinat kitabını kalbiyle okur. Koyun memesinden süt içer. Toprağın ota, çiçeğe, meyveye ve sebzeye dönüşmesini izler. Koyunların, otu ete dönüştürmelerine hayran kalır. Gözünün önünde, toprak ota, ot ete dönüşür.

Sonra bir bakar ki bir koyun birden çoğalmış; iki, üç, beş olmuş. Bu dünyada yapılması imkânsız olan milyonlarca varlığın, bir başka âlemden bu dünyaya sevk edildiğine şahit olur. Birisi, bu dünyadaki canlıları beslemek için, başka bir âlemden onların ihtiyaçlarını toprak kanallıyla gönderir durur.

Toprak, dünyanın göbek kordonu gibidir. Dünyanın karnındaki canlılar, tıpkı ana rahmindeki bebek gibi, bu kordondan gelen nimetlerle beslenir. Ve bu nimetlerin tamamı da bedavadır, ücretsizdir.

Ne koyun para ister, ne de ağaç. Dünya, Rahman'ın bir sofrasıdır. Bütün canlılar da onun misafiri. Sofranın manzarası ise efsane. Her gün, her an değişen canlı manzaralar: Gün doğumu, gün batımı, ilkbahar, sonbahar, yaz, kış...

Orkestra da eksik değildir. Müziğin, nağmelerin, şarkıların en güzelleri ötüp durmaktadır. Raks? O zaten her yerde. Yerinde duran yok ki. Ay, güneş, dünya, gece, gündüz... Her şey, ama her şey semada durmaksızın dönüp durmaktadır.

Ve bu ihsanları, nimetleri, bu lütufları, güzellikleri, mutlulukları boca edene, akıtıp durana, yağmur gibi dağıtana hamd edilmektedir. Genel tablo budur.

Arada sırada vakti saati gelenlerin sofradan ayrılma, veda etme zamanı gelir. Yaratıcının daveti gelmiştir çünkü. Bu sofraya, bir numunedir. Şimdi sizi *asıl eve* davet etme zamanı.

Madem memnun kaldınız, şimdi bu nimetlerin hakikilerini, sizi daimi olarak ikram etme zamanı. Size giydirdiğim beden elbiselerinizi çıkarma zamanı. Sizi bu dünyaya bağlayan bedeninizden kurtulup özgürlüğe, bana doğru yolculuğa çıkma zamanı.

Şeb-i Aruz yaşama vakti...

Tabii, bunu fark edemeyen bazı akılsızlar, kabuk değiştirip kelebeğe dönüşenin kabuklarına bakıp ağlarlar. Kelebeğe değil, arkada bıraktığı kabuklara üzürlüler.

“Üzülme, Abdullah kardeşim,” dedi çoban. “Allah bir kapıyı kapattıysa, bin yeni kapı açar sana.”

“Adımı nereden bildin ki?” dedi Abdullah, şaşkınlıkla.

Çoban gülümsedi:

“Benim memleketimde herkesin adı Abdullah’tır. Abdullah kardeşim!”

“Abd, kul demek...”

“Abdullah, Allah’ın kulu demek. Abdullah olmayan var mıdır bu dünyada?” dedi çoban.

“Yoktur,” dedi Abdullah.

“Peki sen hoca mısın?” diye sordu Abdullah.

“Hayır, ben talebeyim.”

“Hangi okulda?”

“Rabbimin okulunda.”

“Onun okulu mu var?”

“He ya!” dedi çoban.

“Nerededir bu okul? Beni de kabul ederler mi?”

“Şüphesiz! Zaten buraya bunun için geldin.”

“Burası mı onun okulu?”

“He ya! Hem burası hem de kâinatın tamamının her tarafı. Allah, kendisini fark eden, aklıyla bulan kullarını bizzat kendisi eğitir. O, kulunu kabul eder. Yer, mekân değiştirmen gerekmez. Her yer, aklını kullanana okul olur. Her şey onunla konuşmaya başlar.”

“Nasıl yani?” dedi Abdullah.

“Senin karnını kim doyurdu? Hem de doğrudan koyunun memesinden. O sütü o memeye kim yerleştirdi? Mideni, kalbini çalıştıran kim ve nasıl? Seni buraya kim getirdi?”

“Biliyorum,” dedi Abdullah. “Dilime yolda bir ayet dolandı zaten. Allah, kendini bana gösterdi. ‘Dağa bak,’ dedi. ‘Dağ yerinde duruyorsa, beni görebilirsin,’ dedi.”

“Vay, vay maşallah! Doğrudan Allah’tan ders almışsın sen,” dedi çoban. “Dağ, Allah’ın diyorsun yani.”

“Hâşâ çobanım. Dağ, Allah’ın ismi sadece. İsimlerinin tecelli yeri. Allah’ın isimleri de, Allah ismi dâhil, benim, senin gibi yaratık. Daha doğrusu, sen de ben de kâinatın bütünü de Allah’ın isimlerinin tecellileriyiz.”

“Ben bu kadar senedir bu okulda okuyorum, bunu fark etmemiştim. Demek ki Rabbim, senin vasıtanla bana bu dersi veresin diye getirdi buraya.”

“Bu okul böyle işte Abdullah,” dedi çoban. “Hepimiz Allah’a karşı talebe, birbirimize de hoca oluyoruz. Hoş geldin! Hoş geldin!”

17.
AVUÇ

*L*enterâni, diyor Allah, dedi Abdullah. “Yani, ‘Beni göremezsin,’ diyor Allah. Fakat aynı Allah, kendisini görmek isteyen Hazreti Musa’ya, aynı zamanda, ‘Dağa bak,’ diyor. ‘Eğer dağ yerinde duruyorsa, beni görebilirsin,’ diyor.

“Ben baktım ve dağ parçalanmadı. Ben de Hazreti Musa gibi bayılmadım. Böylece Rabbimi, dağda tecelli eden isimlerinde gördüm, müşahade ettim. Ve şimdi senin misafirinim. Peki, senin misafirin miyim yoksa Rabbimin misafiri miyim?”

“Hem benim hem de Onun misafirisin,” dedi çoban. “Aslında ben yokum ki. Vallahi şu ellerimi ben yaratmadım. Şu parmaklarımı ben yontmadım. Şu konuşan dilimi de ben ağzıma yerleştirmedim. Bana ait olmayan bedenimdeki tüm cihazları O verdi bana. Onun verdiği cihazlarla yapılanlar, onun değil mi? Onun olmaz mı? Ben de bütünüyle Onun’um zaten. Hepimiz Onun kudret avuçlarındayız.”

“Ay, Abdurrahim Amca!” dedi Feyza. “*Avuç* deyince, senin yazdığın *Avuç* hikâyesini hatırladım. Çok etkilendiğim. Ne olur, onu okur musun bize? Beratım da duysun istiyorum. Abdullah’la çoban biraz beklesinler.”

“Olur kızım,” dedim. “Ne demek, yeter ki iste.”

Kitaplığımdan Varla Yokun Hikayesi kitabını aldım. *Avuç* hikâyesini açtım ve okudum:

Avuç

Bir ben mi böyle hissediyorum?

Ben kimim? Neyim? Ellerime bakıyorum.

Yaş aldıkça damarlarım iyice belirginleşmiş. Mor renkli kanallar... İçlerinde sıcacık kanım dolaşıyor. Parmak uçlarıma kadar ısıyı, gıdayı, hayatı taşıyor.

Vallahi, billahi, tallahi yeminle söylüyorum. Bu kanalları ben döşemedim. İçindeki kanı da ben dolaştırmıyorum. Parmak aralarındaki boşlukları da ben yapmadım.

Uçlarında bulunan, her hafta kesmek zorunda kaldığım, *tırnak* denen şeyleri de ben oluşturmam. Ama hayranım ellerime. Bayılıyorum! Parmaklardaki boğumlara, parmak uçlarımdaki gözlere...

Evet, evet! Yanlış söylemedim. Onlar benim *parmak gözlerim*. Baş gözlerim kapalı olsa da dokunduğu her nesneyi tanıyan ve okuyan *parmak gözlerim*.

Avuç içim... Sol avucumda Arap harfleriyle seksen bir, sağ avucumda on sekiz rakamları kazılı. Deri kıvrımlarıyla... Bu rakamları da ben kazımadım oraya.

Nasıl olduğunu anlatamam. Ama avuçlarımda kalbimin attığını görüyorum. Kalbimin sıcaklığı, sevecenliği avuçlarımda...

Tüm evren, ay, güneş, yıldızlar; harita gibi karşımda. Dünyaya gelmiş, geçmiş, göç etmiş atalarımın ruhları, uçuşuyor... Parmak aralarında dolaşıyor.

İlk insanlar, hepimizin babası Âdem ile Havva anamız, büyük insanlık ailesini seyrediyorlar gülümseyerek.

Anlamıyorum ama hissediyorum: Dünyadaki, evrendeki canlı cansız her şey, avuçlarımda. Seviyorum, okşuyorum tüm varlığı.

Aradaki boşluktan düşen olmasın diye avuçlarımı birbirine bitıştırıyorum. İki küçük parmağım kısa ve bitişik. Diğer parmaklarımın boyları nedeniyle inişli çıkışlı bir ufuk oluşturmuş.

Avuçlarımdaki 81 ile 18'in çizgileri de birleşmiş. Baş parmaklarım teyakkuzda. Bütün âlem, geçmiş ve gelecek, avuçlarımda. Kaderimizi görüyorum.

Bir dönem ofisimde yüzme havuzu vardı. Saunalı... Problem çıkaran, bağırıp çağıran müvekkillerimi havuza atar, serinletirdim. Sonra da kurulanırlardı saunada.

Riskli, sıkıntılı bir işti. Sonraları daha güzel bir yolunu buldum. Su dolu havuzun tamamını, avuca sığacak büyüklükte dünya haritalı toparla doldurdum.

Dertlerle yüklü dostlarıma, problemlerine çözüm bulmak için gelen müvekkillerime şöyle derdim:

“Gözlerinizi kapatıp avucunuzu açar mısınız?”

Kimileri tereddüt etse de meraktan dediğimi yaptı. Bende havuzdan birdünya haritalı top alır, avucuna koyar ve parmaklarını kapatırdım. Sonra da yeni bir soru sorardım:

“Avucunda ne var?”

“Top,” diyen olurdu. “Sünger,” diyen de. Ama doğru bilen hiç çıkmadı.

“Aç gözlerini, bak bakalım,” derdim.

“Aaa, dünyaymış!” diye cevap verirlerdi.

Ben de şöyle derdim onlara:

“Evet, dünyayı küçülttüm, avucuna verdim. Tüm dünya avucunda bak. Hadi bakalım, şimdi dünyayı tekmele. Havuza at onu, problemlerininle beraber.”

Allah, insana dilediği olayı büyütme, dilediği olayı küçültme özelliği vermiş. Ayrıca, ne kadar dert verdiyse o kadar da derman vermiş. Bak, beni de sana hizmet etmek, derdinin hakikatini göstermek için görevlendirmiş.

Dünya topu da artık senin. Dünya üzerine geldikçe sen de onu avucuna al. Sık, sıkabildiğin kadar. “Beni sen değil, seni ben yöneteceğim. Avucumdasin artık!” de.

Etkili, rahatlatıcı bir yöntemdi. Ofisi büyütme için havuzu kapatmak zorunda kalınca başka bir yöntem buldum: kitaplardan rakam söyletmek. Bilenler bilir.

Evet, sadece dünya değil, tüm evren avuçlarımda: geçmiş, gelecek ve şimdi. Sahi, söyler misiniz: Ben kimim, neyim? Avuçlarıma bu evreni kim koydu? Bildiğim tek şey var: Bunları benim yapmadığım.

18.

TORUN

“**O**fisinizin o havuzlu hâlini de çok beğeniyordum, Abdurrahim Amca,” dedi Feyza. “Hafta sonları kızı Betül ile gelirdik. Siz de bize sohbet eder, garip garip sorular sorardınız. Evlenince koptuk tabii. Fazla görüşemez olduk Betül ile. Ama kitaplarınızı fırsat buldukça okudum ve çok istifade ettim. Bu *Avuç* hikâyesi de o zamanlar beni çok etkilemişti.”

Feyza’ya cevap verecektim ki üstadım Yusuf Ziya Aytürk’ten bir mesaj geldi. Yazdıklarını okuyunca bu sefer ben çarpıldım. Gayri ihtiyari, “Olamaz!” dedim.

“Kötü bir haber mi?” dedi Berat.

“Hayır,” dedim, “ama çok şaşırtıcı. Ve de bu mesaj sizinle ilgili.”

“Bizimle mi ilgili?” dedi Feyza.

“Evet kızım, bütünüyle sizinle ilgili. Dinleyin bakalım, gelen mesaj ne diyor.”

Değerli kardeşim,

Eyvallah Şehri hikâyesini okuyunca hayalim birden yıllar öncesine gitti. Zannediyorum 15 yıl kadar önceydi. Anne ve babası çalıştığı için o zaman üç yaşlarında olan torunum Yusuf Kerem’e gündüzleri biz bakıyorduk.

Güzel de güneşli bir bahar günüydü. Evimizin önünde, asırlık çınar ağaçlarının gölgelendirdiği güzel bir çocuk parkı vardı. Torunum Yusuf Kerem’i parka çıkarıp biraz gezdireyim, oynatayım diye düşündüm. Babaannesi ço-

cuğu güzelce giyindirdi. Elinden tuttum, birlikte parka çıktık. Yavrucağ çok sevindi.

Park bugün pek sakindi, kimse yoktu. Koştı, oynadı, kaydıraktan kaydı. Tahterevalliye bindik. Biraz da salıncağa binmek istedik; onu sallarken birden gözüm parkın köşesinde birilerine takıldı.

“Kimdir bunlar, ne yapıyorlar?” diye merak ettim. Dikkatle baktım. Bir grup genç... İki kız, iki oğlan. Yaşları on sekiz... Ya var ya yok. Dünyadan geçmişler, hiçbir şeyin farkında değiller. Sarmaş dolaş, öpüşüyorlar.

Onları böyle görünce birden şok oldum. Şaşırdım. *La havle* çektim. Arkamı döndüm. “Bakmayayım,” dedim. Fakat onlar aldırıyor, devam ediyorlardı.

Çok huzursuz oldum mahalle için. Etraftan gelip geçen var. Artık duramadım, seslendim:

“Çocuklar, ayıp değil mi? Nedir bu hâliniz? Sizin anne babanız yok mu? Burası mahalle... Utanmıyor musunuz? Haydi, dağılın, gidin buradan!” gibi birkaç söz söyledim.

Sen misin bunu söyleyen? Kızları bırakan iki delikanlı hışımla doğrulup yıldırım gibi yanıma geldiler. Hiddetten, şehvetten kıpkırmızı olmuş yüzleriyle, adeta kudurmuş bir hâlde karşıma dikildiler.

Bağırıp çağırmaya başladılar:

“Vay! Ben kim oluyormuşum? Ne diye karışırıyormuşum? Mahallenin ahlak bekçisi miymişim? Kimse karışamazmış! İstedikleri gibi yaparlarmış!”

Bu minvalde pek çok laf söylediler. Ben donup kal-

dım tabii. Yanımda küçük çocuk var. Yine de onları yatıştırarak birkaç söz söylemeye çalıştım ama dinleyen kim?

Adeta üzerime atılacak gibiydiler. Neyse ki, belki de yaşıma olan saygılarından, fiilî bir müdahaleleri olmadı. Ancak ben de sinirlerime hâkim olamayıp aynı sertlikle karşılık verseydim... Büyük bir olay çıkar, belki de kan akardı. Allah bana o gün büyük bir sabır verdi.

Onlar bir türlü sakinleşmeyip bağırıp çağırmaya devam ederken, yoldan geçen bir eskici durumu fark etti. Hemen koşarak yanımıza geldi. Çocukları bir tarafa iterek aramıza girdi. O da çocuklara bir takım yatıştırıcı sözler söyledi ve ortam bir parça yumuşadı.

Biraz sonra çocuklar, söylene söylene, kızları alıp gittiler. Neden sonra kendime geldim. Yanımda bekleyen eskici, “Abi ne oldu? Bunlar kim? Niye sana saldırıyorlar?” diye sorunca durumu kısaca anlattım.

“Aman abi, sen deli misin?” dedi eskici. “Ne yapmışsın? Böylelerine sakın karışma! Bunlar cahil çocuklar. Duyguları galeyanda, kanları kaynıyor. Böyle hallerde şehvet duygusu insanın aklını başından alır, canavara, hayvana döndürür. Ne yaptığını bilmez. Canından olursun!”

Adama hak verdim, minnettarlık duydum. Sonra ayrıldık. O işine gitti, ben de çocuğu aldım ve eve döndüm. Hanıma hiç bahsetmedim; hâlâ bilmez.

Aradan uzun yıllar geçti. Fakat o hadiseyi unutamadım. O eskici arkadaşşa bugün bile bazen rastladığımda, o olay aklıma gelir ve ona olan minnettarlığım tazelenir.

Bu hadise bana büyük bir ders oldu. O günden sonra artık bu gibi hallere ne zaman şahit olsam, dönüp bakmam. Müdahale etmem. *Eyvallah* der, geçerim. Kalben buğz ederim. Bu yeterli midir, bilmem. Allah her şeyi görüyor, biliyor. Biz de, onlar da O'nun kullarıyız. Hüküm O'nundur.

Fakat genel ahlakın toplumumuzda ne kadar düştüğünü görüp üzüldüyorum. Çoluk çocuğumuz ve milletimizin istikbali için endişe ediyorum.

Selam ve sevgilerimi sunarım.

Mesajı okuduktan sonra Berat derin bir nefes aldı.

“Gördünüz mü?” dedi. “Benim gibi davranan adamlar varmış. Demek ki o kadar da haksız sayılmamışım.”

19.
SUSMAK MI?

“Gerçekten inanılmaz. Bire bir aynı olayı yaşamış adam,” dedi Feyza.

“O eskici imdada gelmese kim bilir ne olurdu? Çocuklar bence eskici gelince geri çekilmişler. Yoksa o çocuklar bizim arabayı haşat ettikleri gibi Yusuf amcanın da kapı ortasını yamultabilirlerdi,” diye ekledi Berat.

“Allah sizi koruduğu gibi Yusuf Ziya Bey’i de korumuş,” dedim.

“Elhamdülillah.”

“Anlamadım,” dedi Berat. “Böyle durumlarda susmalı mıyız yani? *Emri bil maruf nehyanil münker* vazifemiz yok mu? Elinle, dilinle, kalbinle yanlışlara dur demek yok mu dinimizde?”

“Elbette var, Berat Bey. Ama bunları ne zaman, nasıl, ne ölçüde kullanacağının ölçüsü de verilmiş. Her şeyden önce, *kaş yapayım derken göz* çıkarmayacaksın. Bu kırmızı çizgidir. Çıngar çıkma ihtimali varsa buna fırsat asla vermeyeceksin. Susacaksın.”

“Kaldı ki bu görevi illa da yapacaksan Allah’ın emridir; *kavl-i leyyin*, yani yumuşaklık ve güzellikle yapabilirsin. Veya daha güzeli, Hz. Ebu Bekir’i örnek alır, onun gibi davranırsın.”

“O nasıl davranmış ki?” dedi Berat.

“Mekke’de, sokakta karı-koca ilişkisi yaşayan bir çifti görünce sırtındaki cübbeyi çıkarıp üzerlerini örtmüş.

Sonra da evine gidip, ‘Allah’ım, o işi yapmak için bana çatılı bir dam nasip ettiğin için sana hamdolsun. Onlara da çatılı bir dam nasip et Allah’ım,’ diye dua etmiş.”

“Hazreti Ebu Bekir’in tavrı beni aşar, avukatım,” dedi Berat. “Ben sahabe değilim.”

“Değilsin ama onların yolundan gidebilirsin, Berat.”

“Abdullah kardeşle çobanI çok fazla bekletmedik mi?” dedi Feyza.

“Haklısın,” dedim.

“Hadi onları izlemeye devam edelim. Nerede kalmıştık? Allah’ın okulundaydılar. Orada Allah’a karşı talebe, birbirlerine de hoca olmuşlardı. Birbirlerine güzel bilgiler aktarıyorlardı,” dedi Feyza. “Son olarak, her şey Allah’ın kudret avuçlarında demiştiniz,” diye hatırlattı.

“Evet,” dedim.

Çobanla Abdullah, kırk yıllık arkadaş gibi çabucak kaynaşmışlardı. Zaten her ikisi de peygamber çocuklarıydı.

“Hayda! Bunu baştan söylesene, Abdurrahim amca, ona göre dinlerdik. Hangi peygamberin?” dedi Feyza, kaşlarını kaldırarak.

“Ama olmaz ki,” diye ekledi Berat. “Hazreti Muhammed’den sonra peygamber yok ki. Hazreti Muhammed son peygamber.”

“Bu hikâye oysa 13-14. asırda geçiyor. Bir yanlışlık olmasın?” dedi Feyza.

“Hayır kızım, yanlış bilgi değil. Her ikisi de Hazreti Âdem Peygamber’in çocukları,” dedim gülerek.

“Çok güzel cevap,” dedi Berat, gülümseyerek. “Bu durumda biz de peygamber çocukları oluyoruz, değil mi?”

“Ha şöyle! Ama nedense bunu unutuyor ve insan kardeşlerimize husumet besleyebiliyoruz. Oysa o öpüşenler de öz be öz kardeşimiz, onlar da peygamber çocukları.”

Çoban kardeş, Abdullah’ı çok güzel ağırladı. Yediler, içtiler. Abdullah da medresede öğrendiği bilgileri çobana aktarmaya çalıştı. Beraberce namaz kıldılar, dua ettiler.

Abdullah’ın dikkatini bir şey çekti. Çoban, namazda tadil-i erkâna riayet etmiyordu. Tıpkı medresedeki hocasının sol kolunu yıkamadan abdest alması gibi, çobanın da namazı sakattı.

Abdullah, çobanı ikaz edip söylemeyi düşündü. Ama hocasının kendisini, içinden geçirdiği suizanı hissedip kovduğunu hatırlayınca, ikazdan vazgeçti. Onun yerine çobana, “Sana Allah’ım, Allah’ım seni görmek istiyorum, bana göster kendini diyen Hz. Musa’nın bir çobanla yaşadığı bir hikayesini anlatayım mı?” dedi.

“Tabii ki anlat, dinliyorum. Allah bizi bunun için buluşturmadı mı?” dedi çoban.

“Dinle o zaman,” dedi Abdullah.

“Hikâyeye göre, Musa Aleyhisselâm yolda bir çoban görüyor. Çoban, ‘Ey Allah, ey Allah!’ diye sesleniyor. Çoban ümmi ama diyor ki, ‘Ey Allah’ım, sen neredesin? Sana kul kurban olayım. Senin çarığını dikeyim, saçlarını tarayayım.’

Dikkat edin; Allah’ı maddileştiriyor çünkü yapısı, kapasitesi o kadar. Dünyasında ne kadar iyilik varsa, hep-

sini Allah’a sunuyor:

‘Elbiseni yıkayayım, bitlerini kırayım. Ey büyükler büyüğü, sana süt getireyim. Ellerini öpeyim, ayaklarını ovayım. Uyku zamanı gelince yatağının yerini silip süpüreyim. Bütün gecelerim sana kurban olsun. Seni andığım hey hey diye feryat ettiğim Rabbim.’”

Hazreti Musa bunları duyunca hiddetlenir. Çoban boş sözler söyleyip durmaktadır. Çünkü bir insan bunları söylediğinde küfre düşer. Doğrudur, ama çobanın bunları söylemesi farklıdır. Hazreti Musa, çobana:

“Sen kiminle konuşuyorsun? Sen nasıl konuşuyorsun?” diye sorar.

Çoban:

“Bizi yaratanla, yeri göğü halk edenle,” diye cevap verince, Hz. Musa der ki:

“Hey kendine gel, aklını mı kaybettin? Sen Müslüman olmadan kâfir olmuşsun. Allah’a böyle yalvarılır mı? Böyle şeyler söylenir mi?”

Burada yapılan yanlışlık üzerinden anlıyoruz ki akait çok önemlidir. Ve her Müslümanın akait ilmi tahsil etmesi gerektiği ortaya çıkıyor. Allah’ı yanlış tanımak şirktir. Yanlış vasfetmek küfre götürür. Günah işlemek küfre götürmez. Fakat Allah’ı Allah olarak tanımamak küfre götürür.

Burada farklı bir durum var tabii. Bu yakarış, çobanın iç dünyasında çok samimi olduğunu gösteriyor. Bildiği kadar söylüyor. “Böyle bir Rabbim var benim,” diyor. Samimiyet duygusu var. Samimiyet çok önemli bir kavramdır.

Hz. Musa:

“Bu ne saçma söz! Küfür; ağza alınmayacak laf... Bunları söylememek için ağzına pamuk tıka. Senin küfrün din kumaşını yıprattı. Bu sözleri kime söylüyorsun?” vesaire diyor.

Çoban ise buna karşılık:

“Ey Musa, sen bu sözlerinle, azarınla benim ağzımı diktin ve bağladın. Pişmanlıktan beni perişan bir hale getirdin. Canımı yaktın, ey Musa,” diyor. Yalın ayakla elbisesini yırtarak ve ah çekerek çöllere düşüyor.

Bu olaydan sonra:

“Kulumuzu bizden ayırdın,” diye Hazreti Musa’ya vahiy geliyor. “Sen kullarımı benimle buluşturmak için mi yoksa yoksa, uzaklaştırmak için mi geldin? Sen bizi ayırdın,” diyor Allah, Hazreti Musa’ya. “Gücün yettikçe ayrılık yoluna ayak basma. Benim için en hoşlanılmayan şey boşamaktır.”

Hazreti Musa, bu sözleri işitince çöllere, çobanın peşine düşer. Bu başı dönmüş, aşk sarhoşu olmuş çobanın ayak izlerini izler..Sonunda da çobanı bulur ve ona der ki:”Müjdemo ver! Senin için Allah tarafından kulluk izni geldi. Senin için ibadet müsaadesi geldi. Allah’a ibadette hiçbir edep ve tertip arama. Daralmış gönlüne ne gelirse çekinmeden söyle. Senin küfrün dindir. Dışarıdan küfür gibi görünür, ama samimiyet onu dine getiriyor. Dinin de can nurudur.

Sen eminliğe ermişsin. Bütün bu dünya da senin yüzünden emanda. Sen tutuyorsun bu dünyayı ayakta,” der.”Ey Allah! dilediğini yapar,” ayetiyle bağışlanmış kişi hiçbir şeyi aldırmandan korkusuzca yürü. Ağzına geleni aldırmandan söyle “der...”

20.

SAMİMİYET

“Ya Abdullah kardeşim, yani diyorsun ki yaratıcımız samimi bir kalp arıyor. Şekil değil. Doğru mu anladım?”

“Çok doğru anladın çobanım. Lakin samimi olan bir kalp, Rabbinin neden hoşlandığını, onu nasıl memnun edeceğini araştırır, öğrenir ve ona göre davranır. Nitekim bak, öteki çoban ne diyor? ‘Allah’ım, ayaklarını yıkayayım, saçının bitlerini kırayım.’ Yani Allah’ın neden hoşlandığını araştırıp duruyor çoban. Siz turşu seven birine tatlı götürürseniz memnun edemezsiniz onu. Nitekim Allah, Kur’an’da neden ve nasıl memnun olduğunu da bildirmiş. Peygamberimize, Hazreti Muhammed’e itaat eden bana itaat etmiştir, diyor. ‘Atiyullah ve atiyurrasul.’ Dolayısıyla nasıl yaşanması gerektiği konusunda örneğim, Allah Resulü Hazreti Muhammed’in hayatıdır,” dedi.

“Yani bana diyorsun ki namazını düzelt.”

“Sen hiç merak etme, Abdullah’ım. Uyarını aldım. Dersimi anladım. Senin namazından kusurlarımı fark ettim. Allah senden razı olsun kardeşim. Sözünle değil, kıldığın namazla bana örnek oldun. Bana ne güzel ayna oldun, hoca oldun. İnsanın en güzel konuşma şekli, biçimi davranışlarıdır.

Allah’ın dili, icraatlarıdır. Söz değil, iş, fiil. Bu yüzden atalarımız dememiş mi: ‘*Dilin kemiği yok, iştir kişinin ayinesi, lafa bakılmaz.*’ Ben, bu atalar sözünün son

cümlesi olan ‘*lafa bakılmaz*’ ibaresini değiştirmek istedim,” dedi Abdullah.

“Değiştirseydin ne derdin, Abdullah kardeşim?”

“Derdim ki: ‘*Lafına bakılır, işine uygun mudur?*’ İnsan dili başka, icraatı başka olmamalı.

Nitekim Yaratıcı, Kâinat Kitabı’nda icraatıyla, yaptıklarınızla ne diyorsa, Kur’an’da da yazıyla söyledikleri aynıdır. Kur’an’la Kâinat Kitabı’nın dili arasında bir ilişki göremezsin. Bu yüzden Allah’ın okuluna Eyvallah Şehri denmiş,” dedi çoban.

“Şimdi anladım. Eyvallah Şehri’nde sözle davranışın bir olması zorunludur. Bu birliği yakalayanlar, bu dünyayı ahiretle beraber bir arada yaşarlar. Orada hiçbir üzüntü, hiçbir hüzn yaşamazlar. Mutlak teslimiyetin şiarıdır orada bulunanların.” “Çoban kardeş, bu dediğini Kur’an’da söylüyor. Allah, tam on bir yerde Kur’an’da diyor ki: ‘*Onlara korku yoktur ve onlar hüzn de yaşamazlar.*’”

Bu ayet hep aklımı kurcalıyordu. *Bu kadar savaş, kavga arasında bu mümkün mü? Moğolların zulmü bini binken bu nasıl mümkün olur?* derdim. Ama Allah bu ayeti ısrarla tekrarlıyordu. Demek ki mümkün. Eyvallah şehrinde bu yaşanıyor demek.

“Peki ama somut olarak bunun yaşandığı bu yeri görmek isterim ben. Kalbim mutmain olsun, yatışsın.”

“Benden sıkıldın anlaşılan. Gitmek istiyorsun,” dedi çoban.

“Haşa ve kella. Kabul edersen hayatımın sonuna kadar burada yanında kalabilirim. Sana yardım ederim.

Gidecek yerim yok nasılsa. Yoldaş olurum. Zaten hiçbir mesleğim, sanatım da yok benim. Nereye gitsem aç kalırım.”

“Eyvallah şehrinde mesleğe, sanata ihtiyaç yok Abdullah. Orada her şey bedava.”

“Hadi canım.”

“Doğru konuşmak kaydıyla her şey ama her şey bedava.”

“Ama nasıl olur öyle bir şey?”

“Yalan yoksa oluyor. Yalan varsa olmuyor.”

“Bilmece gibi konuşmasan, bana bunu doğruca açıklayıp anlatsan.”

“Olur Abdullah kardeş, anlatayım. Şu karşı dağı görüyor musun?”

“Evet.”

“İşte o dağın arkasında Eyvallah şehri var. Orası Eyvallah okulunun uygulama sınıfı. Oraya gidip sınıfını geçenler, iki dünyada da bir daha asla üzölmek şöyle dursun, hüüzün dahi yaşamazlar. Kur'an'da on bir defa tekrarlanan ayetin sırrına vakıf olurlar.

Şimdi senin oraya gitme, görme ve orayı yaşama zamanın. Yalnız oradaki sınavını başarmanın yolu, söyleyeceğim şu üç kuralın sıkı sıkıya uygulanmasına, ihlal edilmemesine bağılı.”

“Bu üç kural neymiş, çok merak ettim.”

“Çok kolay görünmelerine rağmen biraz zor olabiliyor. Söyle de öğrenelim.”

“Bir, Allah’ın işine karışmayacaksın. İki, kulların işine karışmayacaksın. Üç, asla yalan söylemeyeceksin.

Eğer bu üç kurala uyarsan ve *eyvallah* dersen, bu *eyvallah* para yerine geçiyor. Bu kadar.”

“Bunlar mı zor?” dedi Abdullah. “Bunlar çocuk oyuncacı, çok kolay ki.”

“O zaman yolun, yolculuğun, menzilin mübarek olsun,” dedi çoban.

21.

ÜÇ KURAL

“**B**ir dakika,” dedi Feyza.
“Dur, dur,” dedi Berat da.

Durdum.

“Şu üç kuralı bir daha söyler misin?” dedi ikisi birden. Ben de tekrar ettim:

Bir, Allah’ın işine karışmayacaksın. İki, kulun işine de karışmayacaksın. Üç, asla ama asla yalan söylemeyeceksin.

“Hatamı şimdi anladım,” dedi Berat. “Galiba ben kulun işine karıştım. Yanlışım orada herhalde.”

‘Hüküm vermek için erken derim Berat Bey. Biz Abdullah’ı izlemeye devam edelim. Hikâyenin sonunu görelim, ondan sonra değerlendirme yapalım.’

‘Peki,’ dediler.

Ben de hikâyeye devam ettim:

Abdullah, çobana teşekkür edip vedalaştıktan, helalleştikten sonra yola koyuldu. Çobanın gösterdiği dağın arkasındaki Eyvallah şehrini bulmaya yöneldi.

‘Bu çoban çok güzel bir insandı. Ama galiba biraz bilgiçlik taslıyordu. Nitekim beni uğurlarken, *Eyvallah* şehrinden *kovulursan yanıma gelebilirsin Abdullah*, demişti.

Neden kovulayım ki? Bana öğrettiği üç kural o kadar kolay ve basit ki... Bir kere, hiç kimse Allah’ın işine karışamaz. Hem meşhur hikayedir...“

Adamın biri, *Allah ‘ım, bu sinekler çok rahatsız edici. Bunları ne diye yarattın?* demiş.

Sen misin bunu diyen? Adam hastalanmış. Hiçbir yerde derdine derman, şifa bulamamış. Sora sora bir doktor bulmuş. Doktor ona demiş ki:

‘Senin şifan sineklerde. Tam kırk gün, her gün on tane sineği aç karnına yersen şifa bulursun. ‘

Adamın hastalığı kaşıntıymış. Deli gibi kaşınıyor, kaşınmaktan her tarafı yara bere olmuş. Çaresiz, *Peki*, demiş. Ve tam kırk gün, doktorun dediği gibi her gün aç karnına sinekleri yutmuş. Hakikaten, kırk gün sonra kaşıntısından eser kalmamış.

Bir gün kahvede otururken bir başka adam, *Allah ‘ım, hikmetinden sual olmaz ama şu bok böceklerini neden yarattın ki?* demiş.

Bizim adam fırlamış, o adamın ağzını kapatmış: *Sus be adam!* demiş. *Ben bir karıştım; bana 41 sinek yutturup şifamı onlarla verdi!’*

‘Maazallah, sana da bok böceklerini yutturur. Sus demiş, sus.’

İkinci kural, kulların işine karışmamak. Hangi akıllı insan başka bir insanın işine karışır ki? Akıllı insan bilir ki herkes kendi aklını beğenir. Hatta bu da meşhur hikâyedir:

Allah bütün akılları pazara çıkarmış. , İsteyen *istediği aklı alsın*, ‘ demiş.

Herkes ama herkes kendi aklını beğendiğinden gidip kendi aklını almış.

“Başkasının işine karışırsan ortalık karışır zaten” diye düşünmüş Abdullah.

Üçüncü kural ise asla yalan söylememek. *“Neuzübillah, yalanla iman bir arada durmaz ki. Allah ‘a inanan bir insanın onun huzurunda yalan söylemesi zaten imkânsız.”* Bunun için bu kural da çok kolaydı.

“Çoban benim Eyvallah şehrinden kovulmamı çok bekler,” diye geçirmiş içinden. Buna rağmen Abdullah’ın kafası .karışıkmiş

Bu kurallar kolaydı ama asıl şaşırtıcı olan, Eyvallah kelimesinin Eyvallah şehrinde para yerine geçmesi hususunu bir türlü kavrayamamıştı. Bu pek de inanılacak bir konu değildi. *“Neyse, varınca görürüz bu hususu. Doğru mu, eğri mi? Gerçekten Eyvallah kelimesi para yerine geçiyor mu Eyvallah şehrinde?”* diye düşünüyor-du.

Az gitmiş, uz gitmiş, dere tepe düz gitmiş Abdullah. Ormandan geçerken ağaçların bir yüzünün yosun bağladığını görmüş. Yosunların arasında minik mantarların yetiştiğini fark etmiş.

Bir de dikkatini çekmiş; kimi ağaçlar dümdüz ve pürüzsüzken, kimileri yumru yumru, sanki hastalık geçirmiş gibi görünüyordu.

“Gel de hayran olma,” diye iç geçirmiş. *“Rabbim, ağaçların gövdelerini bile yosunlara tarla yapmış. Mantarlarla hayat vermiş. Ağaçlarla mantarlara da hayat vermiş. Ağaçlar da insanlar gibi galiba. Kimi hastalıklı, kimi sağlıklı. Kimi iki dallı, kimi üçlü, beşli. Kimi yaşlanmış, çürümüş, kimi daha yeni fidan... Galiba bu ağaçlar da bir millet.”*

Abdullah, *‘Acaba Eyvallah şehrindeki şu kural bu ağaçlar için de geçerli mi?’* diye düşünmüş. *‘Benimki de laf işte. Hareket imkânı olmayan ağaçların Allah’a, Allah’ın kulunun işine karışıp yalan söylemeleri zaten mümkün değil. Belki de onların farklı kuralları vardır,’* derken bir ağaç dikkatini çekmiş.

Ağacın bütünü bir sarmaşık tarafından sarılmış, neredeyse boğulmuştu. Abdullah hayretle, *‘Ah,’* demiş. *‘Sarmaşık ağaca kastetmiş!’*

22.

SARMAŞIK

Abdullah merakla ağaca yaklaştı. Bir çam ağacıydı bu. Bütün gövdesini bir sarmaşık sarmış, sarmalamıştı. Sarmaşık, yalnızca gövdeyi değil, dalları da ele geçirmeye çalışıyordu. Garip bir manzaraydı.

“Çam bu halden memnun muydu? Sarılmaktan hoşlanıyor muydu, yoksa şikâyeti mi vardı?” diye düşündü Abdullah. “Bunlar sevgili miydi yoksa kavgalı mı?” Oradan baktı, buradan baktı ama anlayamadı. Her iki anlamda da yorumlanabilecek bir görüntüyüdü.

Abdullah kendi kendine düşündü: “Ne yapmalıyım? Hüsnüzan farz olduğuna göre, ben de güzel düşünmeliyim. Belki sevgilidirler. Öyle düşünürsem mutlu olurum. Suizan edip kötü düşünürsem hem üzülürüm hem de belki günaha girerim.”

“Ne güzel bir manzara, ne güzel bir birliktelik,” dedi sonunda. ‘Çamlar çiçek açmaz, sarmaşıklar ise çiçek açar. İşte bu çam, çiçek açan bir ağaç gibi görünüyor. Belki de sarmaşık, çamı üşümekten koruyordur.’ Bu düşüncelerle yoluna devam etti.

“Karanlık basmadan Eyvallah şehrine ulaşmalıyım,” diye mırıldandı kendi kendine. “Meraktan çatlamak üzereyim. Eyvallah’ın para yerine geçtiği böyle bir yer gerçekten var mı? Yoksa çoban beni göndermek için böyle bir şey mi uydurdu?”

Birden durdu, kendini azarladı:

“Yok deve! Bu düşünceler fitne düşünceler. Asla ya-

lan söylememelisin diyen bir çoban, yalan söyler mi hiç? Söylemez... ama insan bu. Çiğ süt emmiş. Nefsi de var, şeytanı da var, hep yanında pusuda bekler. Her şey insandan beklenir.”

Sonra kendine cevap verdi: ‘Beklenir ama Rahman’ın olduğu yerde şeytanın ve nefsin esamesi okunmaz. Şeytandan da nefisten de korkulmaz. Hatta onlarla bile dost olunur, terbiye edilir. Sonuçta onlar da yaratık. İlah değil ki.”

Bu düşüncelerle tepeyi aştı ve şehir nihayet göründü.

Evet, uzakta bir şehir vardı. Fakat bu şehir Eyvallah şehri miydi? Varınca anlayacaktı.

Şehir korunaklıydı, surları vardı. Ana kapıda muhafızlar bekliyordu. Giriş kapısının üzerinde büyük harflerle “EYVALLAH ŞEHİRİ” yazıyordu.

“Gerçekten varmış böyle bir şehir,” dedi Abdullah.

Ama hiç duymamıştı. Duyanı da duymamıştı. Muhafızlara selam verdi. Onlar da selamı aldılar ve ona, “Hoş geldin şehrimize,” dediler.

“Bir iki soru sorabilir miyim size?” dedi Abdullah.

“Biz nöbetçiyiz,” dediler.

“Soracağın soruları amirimize sorsan olur mu?”

“Tabii ki olur, teşekkür ederim,” dedi Abdullah. “Hayırlı nöbetler.”

Kale kapısından içeri girdi. Bayağı kalabalık bir şehir. İnsanlar hareketli, sokaklardan hayat tıskırıyordu. Kedi, köpek, at, eşek, katır sesleri, çocuk koşturmaları... Evlerden tüten duman ve kokusu... Sağdaki karakol bi-

nasına girdi Abdullah. Komutanı sordu, odasını gösterdiler.

Selam verdi, içeri girdi. 50 yaşlarında bir komutandı. çehresi güzeldi; güven ve emniyet veriyordu insana. “Buyur evlat,” dedi. “Senin için ne yapabilirim?”

“Bir sorum olacak, komutanım,” dedi Abdullah.

“Sor tabii,” dedi komutan. “Bilirsem cevaplarım.”

Abdullah, komutana çobanın anlattıklarını anlattı bu şehirle ilgili. Şehrin üç kuralını tekrar etti. “Bu şehirde Allah’ın işine karışılmadığı gibi, kulun işine de karışılmazmış. Ve bu şehirde asla yalan söylenmezmiş. Bir de ‘eyvallah’ deyince bu para yerine geçermiş her yerde. Dilediğin eşyayı da hizmeti de bedava alabilirmişsin”. “Bu doğru mu, komutanım?” dedi Abdullah. “Söyleyen çok doğru söylemiş. Buranın bütün kuralları bu işte,” dedi komutan.

“Fakat bu eyvallahın para yerine geçmesine akıl sır erdiremedim,” dedi Abdullah.

“Bütün sır, evlat, yalan söylememede,” dedi komutan.

“Sen ‘eyvallah’ dediğinde, ‘Benim param yok. Ben Tanrı misafiriyim,’ demiş oluyorsun. Eğer paran olduğu halde ‘eyvallah’ dersen, işte yandığın gündür. Derhal bu şehirden atılırsın, kovulursun. Biz şehir olarak Tanrı misafirini başımızın üstünde tutar, hiçbir şeyimizi esirgemeyiz ondan.”

“Şimdi anladım,” dedi Abdullah.

“Demek ki ‘eyvallah’ demek, ‘Param yok,’ demekmiş. Ama bunu istismar eden yok mu?”

“Olamaz ki. Yalan olmayınca mümkün değil bu. Bütün kötülüklerin anası yalan olduğu gibi, kargaşanın, kavganın sebebi de insanın Allah’ın ve kulun işine karışmasıdır.”

“Yani burada hiç kavga, patırtı olmaz mı?”
“Olmaz, olamaz. Burada ancak muhabbet olur, sevgi olur. Tabii bu üç kuralı ihlal edenlere de gerekli dersi verir, uyarımızı yaparız.”

“Yani şimdi ben çarşıya gittiğimde her türlü ihtiyacımı karşılayıp ‘eyvallah’la ödeme yapabilirim diyorsunuz, öyle mi?”

“Cevabı ben vermeyeyim sana. Cevabını çarşıda esnaf versin. Tekrar eyvallah şehrine hoş geldin, evlat,” dedi komutan.

23.

EYVALLAH ŞEHİRİ

Temiz hava ve yolculuk Abdullah'ı acıktırmıştı. Çarşıya vardı. Mis gibi yemek kokuları her taraftan geliyordu. Bir yerlerde ızgara etlerin piştiği belliydi. Abdullah, burnuna gelen kokuları takip ederek kendisini bir lokantanın önünde buldu. Adamın biri ızgaranın başında, önündeki kuşbaşı doğranmış etleri şişe geçirip ızgarada pişiriyordu. Sonra da isteyenlere lavaşa sararak veriyordu. Bir nevi dürüm yapıyordu yani. Alıcılar, önlerinde duran çeşit çeşit baharattan dilediklerini dürümlerine ekliyordu. Yanında soğan da vardı. İsteyen bir soğan alıp yumruğuyla kırıyor, dürümüyle beraber dişliyordu.

Abdullah çok acıkmıştı, ancak önce izlemeye başladı. Yemek yiyenler dürümleri alırken, orada bulunan bir tasa para bırakıyorlardı. Bir süre dikkat edince tezgâhta “Şaşlık.Hediyesi birpara” yazılı bir yazı olduğunu farketti. *Allah Allah! Hem hediye hem de paralı...* Bunu aklı almadı.

Bir masada kendi gibi genç bir delikanlının tek başına dürüm yediğini gördü. Yanına gidip selam verdi:

“Selamünaleyküm. Oturabilir miyim?”

Delikanlı: “Aleykümselam, tabii ki otur,” dedi.

“Benim adım Abdullah,” dedi Abdullah. “Yabancıyım, yeni geldim. Ama hiç param yok. Tezgâhta ‘hediyesi bir para’ yazmışlar. Demek ki parasız değil. Bilgin var mı? Ne yapmalıyım? Ben dilenci değilim.”

Delikanlı gülümsedi:

“Benim adım da Ahmet,” dedi. “Hoş geldin, sefalara getirdin. ‘Bir yer, biri bakar, kıyamette ondan kopar,’ derler. Sorularına cevap vereyim, ama önce git, sen de dürümünü al bakalım.”

Abdullah şaşkınca: “Ama benim param yok ki...” dedi. “Hiç sorun değil,” dedi Ahmet. “Eyvallah de isterken. Eyvallah, burada para yerine geçer. Zaten etler, baharatlar, lavaş ve soğan doğrudan Allah’tan hediye, parasızdır. Lavaşçının istediği para ise, bu nimetleri bize getirip sunmanın, pişirmenin zahmet bedelidir. Parası olmayanlardan da bu zahmet bedelini Allah’tan alır.”

“Nasıl yani? Hiç anlamadım,” dedi Abdullah. “Sen hele dürümünü al gel, konuşuruz uzun uzun,” dedi Ahmet.

Abdullah, ürkek adımlarla ızgaranın başına vardı. Tezgâhtar, Abdullah’ın *eyvallah* demesini beklemeden dürümü hazırlayıp verdi. “Hadi evlat, afiyetle ye. Allah’ın ikramıdır bu sana,” dedi.

Abdullah kekeleyerek: “E-eyvallah...” diyebildi. Tezgâhtar, elini kalbine götürerek karşılık verdi:

“Eyvallah evladım, eyvallah. Afiyet olsun.”

Abdullah’ın ağzı sulanmıştı. Ne garip bir yerdi burası...

Ağızındaki suların kontrolü bile bende değil, dedi Abdullah. Dürümden kocaman bir ısırık aldı. Duyduğu tat ve lezzetten damakları çatladı. Gözlerini kapattı. *Bu nasıl bir lezzet, bu nasıl bir tat Allah’ım!* diye iç geçirdi. Ağızındaki nimetler tükürükle buluşunca canlandı sanki.

Etteki, undaki, baharatlardaki atomlar can buldu, ruh buldu, dirildi. Öldükten sonra dirilme yaşıyordu adeta.

Hepsi, insan hücreesine dönüşecek olmanın mutluluğunu yaşıyorlardı. Onların bu mutluluğunu Abdullah, lezzet olarak algılıyordu. Çiğnedi, yuttu lokmasını ve derin bir nefes aldı. Sonra yeni tanıştığı arkadaşı Ahmet'in yanına oturdu. Bu arada Ahmet, ortadaki yayıktan hem kendisine hem de Abdullah'a kocaman birer bardak ayran doldurmuş, masaya koymuştu. "İç," dedi. "Buranın ayranı da çok güzeldir."

Berat, bu noktada dayanamadı:

"Ya avukatım," dedi. "Öyle bir anlattın ki şu dürümü, bak ağzımın suları boşaldı. Karım da hamile, kesin canı çekmiştir. Oğlum da ister, biliyorum. Ne olur biz de dürüm sipariş verelim! Parasını ben ödeyeceğim. Yoksa hikayenin devamını duyma şansımız olmaz. Şu an aklımız midemize çalışıyor. Ne desen anlamayız."

Feyza gülerek onayladı:

"Çok iyi olur, Abdurrahim Amca. Celal Usta'dan alalım, etlerini Adana'dan özel olarak getirtiyormuş. Kuyruk yağı da asla kullanmıyor, hayvanın iç karın yağlarını kullanıyormuş. Yayıklık ayranı da varmış. Yeri sanayi sitesinde, bize maksimum 5 kilometre mesafede. Motokurye ile 10 dakikaya gelir," dedi.

Herkesin hemfikri olduğu dürüm siparişi verildi. Dürümler gelene kadar ağızlarındaki sular durmadı, aktı durdu. Bu durum bana psikolojideki *Pavlov'un köpekleri* deneyini hatırlattı.

Pavlov'un köpekleri, yemek zili çalınca ağızlarından

salyalar akıtmaya başlıyormuş. Buna şartlanma deniyormuş. Berat sordu:

“Anlamadım. Biz insanlar da mı şartlanıyoruz? Yoksa köpekle bir akrabalığımız mı var?”

24.

AKRABALIK

Ağzımızdan akan salyalar sebebiyle köpeklerle bir akrabalığımız var mı, bilmem ama gerçekten 15 dakikada gelen dürüm ve ayrıranlarımız efsaneydi. Abdullah’la Ahmet’in Eyvallah Şehri’nde yedikleri şaşlıkla yarışır mı, bilmem. Sonuçta aramızda ciddi bir fark var. Abdullah şaşlığı bedava yiyordu, biz ise parayla. Bilinen bir gerçektir: Bahşiş atın dişine bakılmaz. Hediyeinin, ikramın tadı da bir başkaydı.

Tabii bir başka noktayı da düşünmeden edemedim. Pavlov’un köpekleri, kendilerine verilen ete bedava sahip oluyordu. Abdullah da yediği şaşlığa para ödemi-yordu. Oysa biz, Celal Usta’ya tonla para vermiştik. Dürümün tanesi 800 TL! Abdullah’ın arkadaşı ise şaşlığa sadece “bir para” ödemişti.

“Berat, Feyza,” dedim. “Kesenize bereket. Bu dürümleri şimdi bana siz mi ikram etmiş oldunuz?” “Afiyet şeker olsun, avukatım,” dedi Berat.

“Lafi mı olur?” “Allah’ın ikramını bana gönderdiği yemeği, para ödedin diye niye sahipleniyorsun ki Berat Bey?” dedim. “Bu dürüm, Rabbimden hediye bana. Ödediğim para dürümün parası değil, Allah’ın hediye-lerini paketleyip, pişirip ayağımıza getirme parası. Yani sen parayla Celal Usta’nın zahmetini ve kebab yapma ustalığının bedelini ödedin. Yemeğin bedelini ödemedin. Dürümdeki bütün nimet ve lezzetler doğrudan Allah’tan, kullarına ikram ve hediye.

Bunu fark edersen, para ödemenin acısı kaybolur. Yemeğin lezzeti de hediye olduğundan, hem de Rabbinden geldiğini düşündüğünde, yediklerinden cennet lezzeti tadını alırsın.”

“Çok doğru,” dedi Berat. “Ama nedense her şeyi paraya satın aldığımıza inanıyoruz. Ve paraya ilah gibi tapınmaya başlıyoruz. Para olmayınca aç kalıyor, ihtiyaçlarımızı karşılayamıyoruz. Tabii buna inanınca da sapıtıyoruz”.Oysa aklımızı doğru kullanıp tembelliği bıraksak, paranın sadece alışverişi kolaylaştıran bir araç olduğunu fark etsek, para efendi olmaz. Biz de paranın, tabiri caizse, köpeği olmaktan kurtuluruz.”

“Maşallah, maşallah, kocama!” dedi Feyza. “Filosof gibi konuştun.”

“Müsaade et de bu kadar şey dinledikten sonra bana da bulaşsın bir şeyler,” dedi Berat. “Ne sandın yani? Üniversite mezunu değilim diye aklım mı kıt?” “Hop, hop Berat Bey! Dikkat dağıtmayalım,” dedim. “Abdullah ile Ahmet’i izlemeye devam edelim. Zaten sona yaklaştık.”

Ben de devam ettim. Abdullah ile Ahmet şaşlıklarını yediler, ayranlarını içtiler, sohbet ettiler. Birbirleriyle kanka oldular çabucak. Kalpleri ısındıran Allah. Sev deyince seversin işte, elinde değil. “Hadi gel Abdullah kardeşim,” dedi Ahmet. “Seninle hamama gidelim artık.Belli ki yolculuk yormuş seni. Ama önce sana esvap alalım. Temiz çamaşır, temiz elbiselerin olsun. Çarşıdaki giyim kuşam dükkanına girdiler. Tepeden tırnağa çok güzel elbiseler aldılar Abdullah’a. **Eyvallah** deyip para ödemediler. Dükkan sahibi, **eyvallah** lafını duyunca özel ilgi gösterdi Abdullah’a. Abdullah dayanamadı, sordu:

“Bu özel ilgi neden bana?”

“Ay evladım,” dedi dükkan sahibi, “**Eyvallah** diyen o kadar az kişi kaldı ki. Oysa biz asıl kazancı **eyvallah** diyenden elde ederiz. Para verenlerin parası iyidir, güzeldir. Lakin sınırlı ve sayılıdır. Oysa **eyvallah** diyenin parasını bizlere Rabbim ödüyor. Hem de sınırsız. Bereket ve bolluğunun hesabı yok. Sizin gibi müşteriler çok az. Bulunca da sahip çıkmaya, kıymetini bilmeye çalışıyoruz işte.”

“Allah Allah. Benim paramı Rabbim mi ödüyor size yani? Bana bedava vermiyor musunuz?”
 “He ya, Rabbimiz ödüyor. Hem de peşin peşin.”

“Hadi Abdullah, geç kalmayalım. Hamamda yıkanıp paklanalım. Sonra da camiye gidelim. Ezana da çok fazla kalmadı.”

Hamama gitti iki arkadaş. Yıkandılar, paklandılar. Mis gibi kokular sürdüler.

“Biliyor musun Ahmet kardeşim? Koku konusunda Peygamber Efendimizin hadis-i şerifleri var. Hazreti Ömer’in oğlu Abdullah rivayet etmiştir.

Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: *‘Üç kısım ikram vardır ki asla geri çevrilmez: Yastık, koku ve süt.’*”
 “Biliyorum Abdullah kardeş, biliyorum. Kendisi de hep güzel kokular sürerdi. Mis, kafur, amber ve ud gibi ağaç yongalarını yaktırırdı, ellerini tutsülerdi. Yanında şükke adında bir koku kutusu bulunurdu daima. Bu yüzden ben de sana *zerire* kokusu sürdüm. Efendimizin veda hutbesine giderken ihramına sürdüğü koku bu.”

“Ben de kokuyu sadece kadınların sürdüğünü sanıyordum,” dedi Feyza. “Demek öyle değilmiş. Şaşırdım doğrusu ama memnun da oldum,” derken Berat’a baktı.

“Sen bana laf mı dokunduruyorsun, karıcığım?” dedi Berat.

25.

HABİB BABA VE SULTAN

Biri birinizle şakalaşmayı bırakın da Eyvallah Şehri'ndeki Abdullah ve Ahmet'i izlemeye devam edelim. İkisi de hamamda yıkanmış, birbirlerinin sırtını keselemiş. Yaren olmuş, misler gibi kokmaktadırlar. “Birbirlerinin sırtını keselemişler” deyince, Habib Baba ve Sevgi Baba'nın Sultan IV. Murad'la yaşadığı müthiş ibretlik hikâye geldi aklıma. Onlar da birbirlerinin sırtını keselemişlerdi.

“Gerçekten çok acayip, çok etkileyici bir hikâye. Dinleyelim o zaman,” dedi Berat Bey.

“Abdullah ve Ahmet de biraz beklesinler hamamda.”

Habib Baba ve diğer adıyla Sevgi Baba... Kimine göre Erzurumlu, kimine göre Yugoslavyalı. Zaman, Sultan IV. Murad zamanı.

Biliyorsunuz, o zaman hacca gitmek için iki yol vardı. Ya karayolundan gidilecekti ya da İstanbul'dan gemiye binilip Cidde'ye varılacaktı. Oradan hac yapılacak ve geri dönülecekti. İşte hacca gitmeye niyet eden Habib Baba, IV. Murad zamanında gemiyle hacca gitmek için Erzurum'dan İstanbul'a gelmiş. Fakat ne yazık ki hacca giden gemiye yetişememiştir. Toza toprağa karışmış, yara bere içinde kalmış; bir de uyuz hastalığına yakalanmış yolda. Erzurum'a tekrar dönmeden önce, “Güzелce bir yıkanayım, temizleneyim,” diyerek bir hamama gider.

“Aylarca yol geldim, toza toprağa büründüm, uyuz

oldum. Müsaade edesin de hamamda yıkanıp temizleyeyim,” der. Lakin hamamcı, Habib Baba’yı hamama sokmaz.

“Bugün Sultan IV. Murad’ın vezirleri hamamı kapatılar. Dışarıdan müşteri almıyoruz,” der hamamcı.

Habib Baba çok üzölmüştür. Tekrar rica minnet eder: “Ne olursun. Kimseye varlığını belli etmem. Aceleyle yıkanır çıkarım. Bu tozlu bedenle Rabbime ibadet ederken utanıyorum,” der. Bin bir dil döker. Hamamcı dayanamaz. Hamamın bir köşesini ona göstererek, “Baba, bak şu köşede hızla yıkanıp çık. Para pul da istemem senden. Yeter ki vezirler senin farkına varmasın,” der.

Habib Baba da yıkanmaya başlar. Tam bu sırada hamamcının karşısına yeni bir müşteri daha gelir. Bu yeni gelen müşteri, boylu poslu, genç ve yakışıklı biridir. Bu kişi, tebdili kıyafet etmiş Sultan IV. Murad’dır.

O gün vezirlerinin topluca hamama gittiklerini haber alınca, padişah merak eder:

“Hele bir bakalım,” demiştir. “Bizim vezirler hamamda benden uzakta kendi başlarına ne yaparlar? Nasıl eğlenirler? Benden gizli bir iş mi çevirirler?”

Bu merak, padişahı tebdili kıyafet yaparak hamama gelmeye sevk eder.

Hamamcı, “Vezirler bugün gelecek. Kimseyi içeri alamam,” diyerek onu içeri almak istemez. Ama Sultan IV. Murad’ın ısrarı karşısında hamamcı yine yumuşar. Tanıyamadığı padişahı içeri alır ve onu Habib Baba’nın yıkandığı köşeye götürür.

“Lütfen burada kimseye görünmeden beraberce yıkanın. İşinizi bitirince de çıkın gidin. Vezirler sizin varlığınızdaki haberdar olmasın,” diye tembih eder.

Sultan IV. Murad, Habib Baba'nın yanına süzülür ve beraber sessizce yıkanmaya başlarlar. Bu arada hamamın büyük salonundan gelen davul ve dümbelek sesleri ortalığı inletmektedir.

Birbirinden habersiz köşede Habib Baba ile Sultan IV. Murad yıkanırken, Habib Baba'nın gözü genç hamam arkadaşının sırtına takılır. Ona göre sırt biraz kirlenmiş gibi görünmektedir. Tabii ki padişah olduğunu anlamaz. Yanındaki kişiyi kendi gibi fakir bir delikanlı zanneder. Yumuşak bir kese alır, IV. Murad'ın yanına gider ve der ki:

“Evladım, sırtın fazlaca kirlenmiş. Müsaade edersen bir keseleyiveririm.”

Padişah, bu teklif karşısında hem şaşkın hem de memnundur. Çünkü ömründe ilk defa biri, padişah olduğunu bilmeden, sırf iyilik olsun diye onun sırtını keselemek istemiştir. Hafifçe gülümseyerek, “Memnuniyetle baba,” der. Ardından önünde diz çöküp, “Buyur, ellerin dert görmesin,” diye ekler.

Habib Baba, Sultan IV. Murad'ın sırtını bir güzel keseler. Fakat padişah, kuru bir teşekkürle yetinmek istemez. Ne de olsa insandır; bu yapılan iyiliği karşılıksız bırakmak istemez. “Baba,” der, “Bir de ben senin sırtını keseleyeyim. Böylece ödeşmiş oluruz.”

Bunun üzerine koskoca Sultan IV. Murad, eline kese-yi geçirir ve Habib Baba'nın uyuzlu, yara bere içindeki sırtını keselemeye başlar. Keseledikçe Habib Baba'nın sırtından kan ve irin akar. Padişah, bir Habib Baba'nın sırtına bir de büyük göbek taşında eğlenen vezirlerine bakar.

Kendi vezirlerinin keyif çatdığı bu manzara ve bir vatan-
daşının bu halde oluşu ona çok dokunur. Yüreği bur-
kudur. Dayanamaz ve der ki:

“Baba, insan bu dünyaya Sultan Murad’a vezir olarak
gelmeliymiş. Baksana, koskoca hamamı kapatmışlar.
Gönüllerince eğleniyorlar.”

Habib Baba, Sultan IV. Murad’ın bu sözlerine cevap
verir. İşte şimdi zaman dursun, mekân dursun ve herkes
Habib Baba’nın sözünü dinlesin:

“A be evlat,” der, “Ne çıkar Sultan Murad’a vezir ol-
maktan? Sen öyle bir sultana vezir ol ki... Uyuzlu sırtını
Sultan Murad’a keseletsin.”

“Ne olur, bir daha söyle, bir daha tek-
rar et, Abdurrahim amca!” dedi Feyza.
“Peki kızım, bir daha söylüyorum,” dedim.

Habib Baba, Sultan IV. Murad’a şöyle demiştir:
“A be evlat! Ne çıkar Sultan Murad’a vezir olmaktan?
Sen öyle bir sultana vezir ol ki... Uyuzlu sırtını Sultan
IV. Murad’a keseletsin.”

26.

KİMİN VEZİRİ

“**V**ay, vay, vay!” dedi Berat Bey. “Olaya bak sen, lafa bak! Demek ki Habib Baba’ya malum olmuş, Sultan’ı tanımış. Fakat verdiği cevap çok acayip,” diye ekledi. “Bu cevap bütün insanlığa yeter.”

“Kime vezir olunması gerektiğini anlatmak için,” dedi Feyza.

“Söze bak ya! *‘Sen öyle bir sultana vezir ol ki senin uyuzlu sırtını Sultan Murad’a keseletsin.’* Sultan Murad’a vezir olmanın bir anlamı kaldı mı şimdi?” dedim.

“Allah’ın veziri olan insanın başka bir makam, mev-kide gözünün olması mümkün mü? Gördüğünüz gibi, siz Allah’ın veziri olursanız, daha doğrusu olduğunuzu fark ederseniz, hangi makama yükseldiğinizi idrak ediyor musunuz? Dünyanın bütün başbakanları, cumhurbaşkanları, başkanları, kralları, sultanları sizin sırtınızı sıvazlamak için sıraya girerler.

Elinizde Allah’ın halifesi makamı dururken ve Allah’ın bütün isimleri sizde tecelli etmişken hangi şaşkın size zincir vurabilir veya zarar verebilir ki? Lütfen titreyin ve kendinize gelin. Kim olduğunuzu, yeryüzünde Allah’ın halifesi olarak O’nu temsil ettiğinizi unutmayın. Ve yaratılmış diğer varlıklara O’nun ahlakıyla davranın. O’nun ahlakı da *‘Rahmetim gazabımı aşmıştır’* halidir; muhabbettir, sevgidir, kucaklaşmadır.”

Daha devam edecektim konuşmaya, coşmuştum. Berat yanıma geldi, elimi öpmek istedi. Vermeyince sarıldı bana. Ben de ona sarıldım.

Feyza seslendi:

“Hayırdır kocacığım? Ne oluyor?” dedi.

“Daha ne olsun?” diye cevap verdi Berat. “Baksana, bugün Allah’ın veziri olduğumu öğrendim. Bana bunu öğretene, fark ettirene teşekkür ettim Feyza, bu kadar. Yoksa nankör bir kul olmamı mı isterdin?”

“Kim kime öğretti derin konu,” dedim Berat’a.

“Allah’ın okulunda tek hoca var. O da Allah’tır. Ve O’nun güzel isimleridir. Öğretene hamd olsun. Hadi şimdi hamamda bekleyen Abdullah’la Ahmet’i izleyelim.”

Abdullah’la Ahmet, hamamdan çıkıp camiye gittiler. Güzelce şükran ve minnetlerini sundular Rablerine.

“Hadi gel Abdullah kardeş,” dedi Ahmet.

“Şimdi sana eyvallahla bir ev alalım.”

“Ne, ne, ne, ne, ne?” dedi Abdullah. “Ev mi? Evi de mi eyvallahla alacağız?”

“Tabii ki. Bak, benim eve yakın kiralık bir ev var. Orayı turalım sana.”

Abdullah şaşkın bir şekilde Ahmet’i takip etti. Önce Ahmet’in evine gittiler. Abdullah, Ahmet’in evli olduğunu orada fark etti.

“Yeni evlendim,” dedi Ahmet.

Oradan da yakınındaki kiralık eve gittiler. Ev küçüktü ama çok güzeldi. Tatlı bir de bahçesi vardı. Eyvallah deyip kiraladılar evi. Ev sahibi, Abdullah’a evi eyvallahla kiraladığı için teşekkür edip duruyordu.

“Burası çok garip bir şehir,” dedi Abdullah. “Hem be-

dava veriyorlar hem de üstüne teşekkür ediyorlar. Çok garip.”

“Hiç de garip değil,” dedi Ahmet. “Bu mal sahibi, eğer bir ay daha burayı kiraya veremeseydi, bu ev ondan alınacaktı. Zira İslam hukukuna göre sana emanet edilen bir mülkü iki seneden fazla boş bırakamazsın. Tarlayı ekmeden dursun diyemezsin. Orayı mutlaka ihtiyacı olan birilerine kullandırmak zorundasın. Sen kiralama-saydın, bu ev adamın elinden alınacaktı. Neyse, bunlarla kafanı yorma artık. Yarın da nasipse ev eşyalarını düzeltiriz eyvallahla.”

“Ahmet kardeşim, anladım da bunlar fazla bana. Ben bir hırka, bir lokmaya alışığım. Caminin bir köşesinde yatarım ben. Koca evi tek başıma ne yapayım?”

“Kim demiş tek başına olduğunu? Yarın salı, bak, ev eşyalarını aldıktan sonra köle pazarına gider, sana güzel bir dilber seçer, evlendiririz seni.”

“Oha, oha Ahmet'im! Şimdi de evleneceğim kızı da eyvallahla alacağımı söyleme bana!”

“Söylüyorum işte kardeşim. Onu da eyvallahla alacaksın”

27.

RÜYA

Abdullah sol elinin üst tarafını morartmıştı çimdiklemekten. “Bunlar yaşadıklarım gerçek olmaz,” diyordu. “Rüyadayım galiba ben. Rüya görüyorum herhalde,” diyordu ve elini çimdikleyip duruyordu. Yok, her çimdiklemede canı acıyordu.

Gerçekten rüya değildi. Gerçekten ev kiralanmış, dayanıp döşenmişti. Hep *eyvallah*. Sonra da Ahmet’le salı günü esir pazarına gitmişlerdi. Savaşta esir düşen çeşitli milletlerden pek çok kız vardı. Abaza güzelini ilk görüşte beğenmişti Abdullah. *Eyvallah* deyip aldılar kızı.

Ahmet’in hanımı kızı hamama götürüp yıkatmıştı. *Eyvallah*la ona da güzel elbiseler almışlardı. Adı Angelika imiş. Abdullah kıza “Özgürsün, gidebilirsin,” deyince kız, “Gidecek yerim yok. Bütün ailem katledildi. Yanınızda kalayım,” demiş. Abdullah’ın evlilik teklifini kabul edince de evlenmişlerdi.

Artık Abdullah’ın bir evi vardı. Evde de karısı vardı. Masal gibiydi her şey yani. Bir çimdik daha attı Abdullah. Ama bu sefer koluna değil, baldırına. Canı yine çok yandı.

“Angelika,” diye seslendi.

“Efendim?” deyip geliverdi karısı. “Ya,” dedi. “Bu yaşadıklarım rüya gibi. Bir türlü gerçek olduğuna inanmıyorum. Hep bir rüyadaymışım. Ve hemen uyanacaktım gibi geliyor bana. Bu rüya son bulacak sanki.”

“Bana da öyle geliyor, bey. Bir anda esaretten kur-

tuldum. Sonra birden bana evlenme teklif ettin. Şimdi de evim, kocam oldu. Ailemi kaybettim ama Allah bana başka bir aile verdi. Çok mutluyum.”

“O zaman bunu kutlayalım,” dedi Abdullah. “Bu yasadıklarımızı cümle âlem bilmeli. Eyvallah Şehri’nin farkına varmalı.”

“Ne yapalım?”

“O zaman bir davet verelim. Bütün arkadaş tanıdıklarını çağır. Ben de güzel mi güzel bir sofraya hazırlayayım.”

“O zaman ben de gidip lazım olan eşyaları, erzakları alayım. Eyvallahla alıp geleyim,” dedi.

“Çok iyi olur. İhtiyaç listesini hazırlayıp vereyim sana.”

Abdullah, elinde malzeme listesiyle pazardaydı. Herkes işinde gücündeydi.

Derken insanların arasında o kızı fark etti. Fark edilmeyecek gibi de değildi. Tam bir afetti kız ya! Neredeyse yarı çıplak denilebilirdi, her tarafları meydandaydı. Buna rağmen kıza kimse bir şey demiyordu. Herkes işine gücüne bakıyordu.

“Allah’ım,” dedi Abdullah, “bu senin güzel memleketinde bu hayasızca davranış nasıl olabilir? Bu kızın senin emirlerine karşı gelmesine nasıl müsaade edilir? *Emr-i bi’l ma’ruf nehyi ani’l münker*. İyiliği emredip kötülükten uzaklaştırmayı bilmez mi bunlar? Şimdi anladım benim buraya niye gönderildiğimi. Demek ki benim vazifem bu insanlara bunu öğretmek. *Emr-i bi’l ma’ruf nehyi ani’l münkeri* öğretmekmiş benim işim.”

Bu arada açık saçık giyimli kız Abdullah’ın yanından geçiyordu.

“Ah be kızım,” dedi Abdullah.

“Sen hiç Allah’tan korkmaz, kuldan sıkılmaz mısın? Bu nasıl kıyafet?”

Bu sözleri duyan kız, cevap vermek yerine “Zaptiye!” diye seslendi. Abdullah’ın şaşkın bakışları altında iki zaptiye hemen peyda oldu.

“Ne var kızım?” dediler.

Kız, Abdullah’ı göstererek, “Bu adam kulun işine karıştı,” dedi.

Abdullah zaptiyelere döndü:

“İyi ki geldiniz memur beyler. Bu kız Allah’ın yasak ettiği şekilde giyinmiş. Gereğini yapın lütfen.”

Zaptiyeler kızı alıp götürceklerine, Abdullah’ı kollarından tutup karakola götürdüler.

Karakol amiri, Abdullah’ı görünce derin bir iç çekerek: “Ah be evlat, ah! Bu şehrin kurallarını unutma demiştim sana. Kulların işine karışmayacaksın,” dedi.

Abdullah şaşkınlıkla cevap verdi:

“Ama ben karışmadım ki amirim. Sadece Allah’ın kadınlara örtü konusunda söylediklerini hatırlattım. Bu benim görevim değil mi?”

Amir gülümsedi ama bu gülümseme hafif bir üzüntüyü de barındırıyordu:

“Herkes kendini görevli sayarsa bir toplumda düzen sağlanamaz, bozulur evlat. Allah’ın emirlerini doğru anlamak, doğru yorumlamak lazım. Toplumun huzuru, düzeni, sükûnu her şeyin üstündedir. *Tebliğ emri, emr-i bi'l ma'ruf nehyi ani'l münker*, ancak *kavl-i leyyinle*, güzellikle ve usulünce yapılır.”

Sonra ekledi:

“Mesela gözlerini haramdan korumak Allah’ın emri değil mi? Sen namahremi nasıl gördün? Hadi gördün, bakmaya niye devam ettin? Namahremle konuşmak caiz midir ki sen namahremle konuştun? Ne diyeceksen gelir bana söyler, gereğini de biz yapardık. Bir toplumun huzur ve sükûnunu bozmanın mazereti olabilir mi hiç? Bu kural boşa konulmadı evlat. Kulun işine karışmayacaksın. Ve ne yazık ki sen bu kuralı ihlal ettin. Cezasını da çekmek zorundasın. Üzgünüm.”

Sonra zaptiyelere dönerek emir verdi:

“Hadi, Abdullah’ı falakaya yatırın. Kulun işine karışmanın cezası olan on sopayı vurun ona.”

28.

KARIŞMAK

“Oy anam oy,” dedi Berat. “Çok acıdı. Abdullah’ın falakada yediği sopaların acısını ben duyuyorum. Abdullah’ın yaptığı hatayı ben de yaptım. Beni falakaya kim yatıracak? Cezamı kim verecek?”

“Bunu fark edenlere sopa yok,” dedim Berat Bey’e. “Araya girme de bitirelim şu hikayeyi artık.”

Abdullah’ın on falaka sopasından ayakları şişmişti. Kalbinin atışlarını ayağında hissetmekteydi ağrıdan. Zar zor karakoldan çıkar. Ellerini göğsüne kaldırarak: “Allah’ım,” der, “sen içimi, niyetimi biliyorsun. Ben senin örtünme emrini tebliğ ettim kıza. Bunun için on sopa yedim. Bu nasıl iş Allah’ım?”

Bunu duyan birisi seslenir:

“Zaptiye!”

Hemen iki zaptiye belirir yine. Zaptiyeler, seslenene sorarlar:

“Ne var?”

Adam, Abdullah’ı işaret ederek:

“Bu adam, Allah’ın işine karıştı,” der.

Zaptiyeler Abdullah’ın koluna girip bir kez daha karakola götürürler.

Karakol amiri, Abdullah’ı görünce derin bir iç çekerek: “Yahu evlat, akıllanmayacak mısın sen? Hiç Allah’ın işine karışılır mı?”

Abdullah savunmaya çalışır:

“Karışmadım.”

“Eyvah,” der amir. “Şimdi yandın işte Abdullah. Bir de yalan söyledin. Yazık ki çok yazık. Eyvallah Şehri’nde kalma hakkını yitirdin artık.”

Abdullah bir şey söylemek için ağzını açar ama vazgeçer. Düşününce amire hak verir. Bir nevi Allah’a hesap sormuş, O’nun doğru davranmayıp haksızlık ettiğini ima etmiştir. Elleri titreyerek göğsüne kaldırır: “Affet Allah’ım, affet,” der.

Sonra içinden geçirir:

“Allah’ın işine karışmadım demekle de yalan söyledim. Karakol amirinin yalan konusundaki suçlaması da doğru.”

Kendi elleriyle işlediklerinin sonucuna katlanmak zorundaydı artık. Zaptiyeler, Abdullah’ı bir kez daha falakaya yatırdılar. Allah’ın işine karışmanın cezası olan on sopa daha vuruldu. Garip bir durumdu. Abdullah, suçlu olduğunu fark edince kendisine vurulan sopaların acısını bu sefer pek hissetmedi.

Çok üzüldüm,” dedi karakol amiri. “Sana da alışmıştık, sevmiştik seni. Ne yazık ki artık bundan böyle Eyvallah Şehri’nde kalamayacaksın. Ve bir daha da bu şehre giremeyeceksin.”

“Amirim, ama ben evlendim,” dedi Abdullah. “Karım ne olacak?”

“İsterse o da seninle gelebilir. Bu onun tercihi,” dedi karakol amiri.

Abdullah yıkılmıştı. Bu hataya nasıl düşmüştü? Bir anda peş peşe nasıl olurdu? Hem kulun işine karışmış,

hem Allah'ın işine karışmış, hem de yalan söylemişti. İnanılır gibi değildi.

“Aynen öyle evlat,” dedi karakol amiri. “Kulun işine karışmak işte bu kadar tehlikeli. Ha kulun işine karışmış-sın, ha Allah'ın işine. Yalan da peşinden gelir. Haddim değil ama tecrübelerim bana bunu öğretti. Bütün kötülüklerin anası, kulun işine karışmakla başlıyor. Bu yüzden, sen sen ol, bundan sonraki hayatında sakın ama sakın kulların işine karışma. Karışma ki bulunduğu her yer sana Eyvallah Şehri olsun.”

Abdullah, karakol amirinin elini öptü, helallik diledi. “Evime gidip eşyalarımı toplayabilir miyim?” dedi. “Olur,” dediler. “Lakin yarın güneş doğmadan şehri terk etmiş olman gerekiyor. Yoksa zaptiyeler gelip seni zorla çıkarırlar.”

Ayak tabanları sopadan şişmişti Abdullah'ın. Seke seke evine vardı. Karısı Angelika'ya başından geçenleri anlattı ve kovulduğunu söyledi. Bu sırada karısı, onun ayaklarına merhem sürüyordu.

“Çok üzüldüm bey,” dedi Angelika. “Ama her işte bir hayır vardır. Kabul edersen, ben de seninle beraber gelmek isterim. Benim yerim senin yanındır. Sen neredey-sen, ben de orada olmak istiyorum.”

29.

KOVULMA

Abdullah'ın Eyvallah Şehri'nden kovulması, bana Hazreti Âdem'in cennetten kovulmasını hatırlattı," dedi Feyza. "Anladığım kadarıyla Eyvallah Şehri'ndeki yasak meyve, kulun işine karışma olayı. Düşününce gerçekten de püf noktası burası: *Kulun işine karışma*. Bütün sorunlar hep başkasının işine karışmaktan doğuyor. Şeytanın şeytan olması da Allah'ın işine karışmaktan kaynaklanmadı mı? Bugün de şeytan olması hep insanlara ve Allah'ın işine karışmasından mütevellit."

"Güzel tespit, Feyza kızım," dedim. "Aslında düşününce, aklımızı kullanınca hakikat bütün çıplaklığıyla görünüyor. Allah bir memleket yaratmış. İçini de canlılarla doldurmuş. Ve Allah bir düzen, bir sistem kurmuş. Bu düzen ve sistemin takibini de bizzat kendisi yapıyor. Kim ki onun düzenini bozmaya, değiştirmeye kalkışır, falaka onu bekler. Hem de anında."

"Avukatım," dedi Berat, "arabamızın gördüğü hasar ve yaşadıklarımız falaka yerine geçer mi? Galiba ben hem kulun işine karıştım hem de Allah'ın işine karıştım. Yalana bulaşmadan bu işten sıyrılmanın yolu var mıdır? Sen onu bana de hele."

"Hiç olmaz mı Berat kardeşim, hiç olmaz mı? Hadi hemen gidiyoruz."

"Nereye?" dediler.

"Karakola," dedim.

“Ne o, falakaya mı yatıracaksın beni de?” dedi Berat.
“Orada bakarız,” dedim.

Kimi zaman bir bakış, kimi zaman bir söz, insanoğlunun vicdanıyla önyargıları arasında kıyasıya bir mücadele başlatır. “Eyvallah Şehri”, bu mücadelelerin izlerini taşıyan hikayelerle dolu bir eser.

Toplumsal normların bireysel özgürlüklerle çatıştığı, ahlakın kurallarla sorgulandığı, modern yaşamın kimlik arayışlarıyla sarsıldığı bir dünyadasınız. Bu şehirde herkesin bir hikayesi, herkesin bir yarası var. Adalet, öfke, sevgi ve teslimiyet; hepsi bir arada, iç içe.

Bir koca, hamile eşini koruma içgüdüleriyle harekete geçer. Bir genç, sevdiğiyle özgürlüğünü savunurken sınırları zorlar. Karakolda yollar kesişir, değerler çarpışır, hakikat arayışı başlar. Ama her çatışmanın sonunda bir soru kalır geriye: Haklı olmak mı, huzurlu olmak mı?

Abdurrahim Dede, cesur bir kalemle, toplumsal tabulara ve bireysel çatışmalara ayna tutuyor. “Eyvallah Şehri”, sadece bir hikaye değil; hepimizin yaşamından bir kesit, hepimizin içinde yankılanan bir çağrı.

Bu kitapla, kendi “eyvallah” diyebildiğiniz anları bulmaya hazır mısınız?

Feyza’ya döndüm:

“Feyza kızım, biz dönene kadar sen bizim evde kal. Evimde eşimle sohbet edersin.”

Berat’la beraber benim arabayla karakola vardık. Karakol amiri şaşkınlıkla:

“Hayırdır?” dedi.

“Hayırdır amirim,” dedim, “hayırdır. Şüpheliler nezarette mi hâlâ?”

“Evet,” dedi amir, “Savcı Bey, üç gün burada tutulmaları için talimat verdi bize.”

“Berat Bey, şikayetini geri çekmeye geldi,” dedim. “Uygun görürseniz sizin makam odanızda görüştürelim onları. Sulh edip helalleştirelim.”

“Allah Allah,” dedi şaşkınlıkla. “Gençler arabayı neredeyse pert etmişti. Arabayı tazmin ettirmekten de mi vazgeçti Berat Bey?”

“Evet, vazgeçtim amirim,” dedi Berat. “Ayrıca onlardan helallik de almak istiyorum. Bütün kabahat bende. Ben onlara sataşmasaydım bunların hiçbiri yaşanmazdı. Gençler de şimdi nezarete olmazlardı. Onlara ve kendime bu kötülüğü ben yaptım. Bunu düzeltmeliyim.”

Karakol amiri duydukları karşısında şaşkına döndü. Bana baktı, ardından avukatlık kimliğimi istedi.

“Avukatım,” dedi, “Berat Bey’in başka bir amacı yok değil mi? Şikayetten vazgeçmek beyanını vekili olarak sizi de yazacağım.”

“Amirim, sorun yok,” dedim. “Bugün kulun işine karışmanın bütün kötülüklerin anası olduğunu öğrendik. Berat Bey de yaptığı hatanın büyüklüğünü fark etti. Hatasını düzeltmeye geldi, sorun yok.”

Tutanak tutuldu, şikayetten vazgeçildi. Karakol amiri, Savcı Bey’i arayıp gençlerin serbest bırakılma talimatını aldı. Az sonra gençler, amirin odasındaydılar. Amir onlara da çay ikram etti. Berat Bey’in şikayetini geri çekmesi sebebiyle serbest bırakıldıklarını söyledi.

Gençler şaşkındı. Berat Bey, “Haklarınızı helal edin, çocuklar,” dedi. “Başınızı büyük derde soktum. Nezarete girmenize sebep oldum. Öpüşmenize karışmasaydım şimdi belki de evinizde huzur içinde olacaktınız. Size kendimi nasıl affettirebilirim bilmiyorum. Ne isterseniz yapmaya hazırım. Yeter ki hakkınızı helal edin bana.”

Gençler birbirlerine baktılar. Ne diyeceklerini bilemiyorlardı. Hiç beklemedikleri bir muamele vardı karşılarında. Araya ben girdim:

“Gençler,” dedim, “ben Berat Bey’in avukatıyım. Hakkınızı helal etmeyi düşünüyorsanız, aranızda karşılıklı birbirinizi ibra ettiğinize dair bir ibraname düzenleyebilirim. Berat Bey, sizlerden arabasıyla ilgili hiçbir zarar ziyan talep etmediği gibi, sizin bir zararınız oluştuyorsa onu da tazmin etmeye hazırdır.”

Delikanlı ayağa kalktı. Tek kelime etmeden Berat Bey’in yanına gitti, sarıldı, kucaklaştılar. Ben de karşılıklı ibra belgelerini düzenledim, taraflara imzalattım.

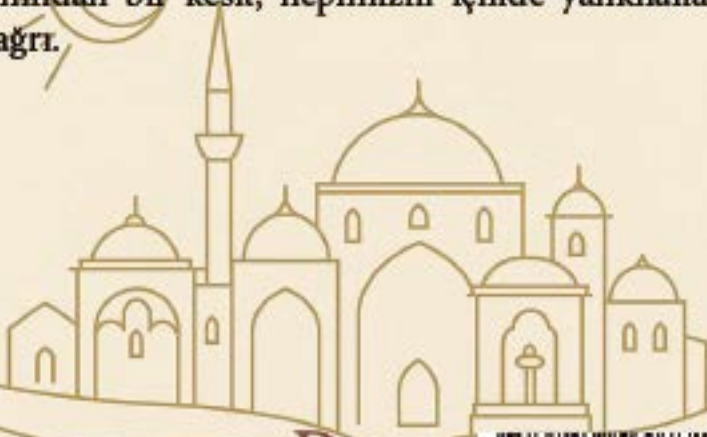
Onlar muradına erdi. Olan bana oldu tabii. Davalaşsalardı alacağım vekalet ücretlerinden mahrum kaldım. Zararı yok ama. Nasılsa Eyvallah Şehri’nde her şey bedava, parasız.

Kimi zaman bir bakış, kimi zaman bir söz, insanoğlunun vicdanıyla önyargıları arasında kıyasıya bir mücadele başlatır. “Eyvallah Şehri”, bu mücadelelerin izlerini taşıyan hikayelerle dolu bir eser.

Toplumsal normların bireysel özgürlüklerle çatıştığı, ahlakın kurallarla sorgulandığı, modern yaşamın kimlik arayışlarıyla sarsıldığı bir dünyadasınız. Bu şehirde herkesin bir hikayesi, herkesin bir yarası var. Adalet, öfke, sevgi ve teslimiyet; hepsi bir arada, iç içe.

Bir koca, hamile eşini koruma içgüdüleriyle harekete geçer. Bir genç, sevdiğiyle özgürlüğünü savunurken sınırları zorlar. Karakolda yollar kesişir, değerler çarpışır, hakikat arayışı başlar. Ama her çatışmanın sonunda bir soru kalır geriye: Haklı olmak mı, huzurlu olmak mı?

Abdurrahim Dede, cesur bir kalemle, toplumsal tabulara ve bireysel çatışmalara ayna tutuyor. “Eyvallah Şehri”, sadece bir hikaye değil; hepimizin yaşamından bir kesit, hepimizin içinde yankılanan bir çağrı.

D&S
YAYINCISI

